

Ginekologija

prof. Matija Barbič, 2007

Oblikoval: **Hubert Terseglav**

E-naslov: hubert.terseglav@yahoo.com

Študij: zdravstvena nega, 2. letnik, izredno
Šolsko leto: 2006/2007

Kazalo

Kazalo

1. Ginekološki pregled.....	1
2. Diagnostične metode	5
3. Pelvična bolečina	10
4. Motnje menstruacijskega cikla	11
5. Krvavitve v zgodnji nosečnosti.....	13
6. Porod	19
7. Vnetja ženskih spolovil	23
8. Ginekološka onkologija.....	34
9. Urinska inkontinenca pri ženski	52
Kazalo slik	80

1. Ginekološki pregled

Oprema ginekološke preiskovalnice

- preiskovalna miza
- kolposkop
- mizica za instrumente
- svetilka
- posoda za odpadke
- prostor za pripravo bolnice

Slika 1: Ginekološka preiskovalnica

Oprema mizice za instrumente

- spekula (zrcala)
- zrnate prijemalke
- pincete
- biopsijske kleščice (Faure)
- gobice
- rokavice
- vazelin

Slika 2: Mizica za instrumente

Priprava bolnice

- namestitev bolnice
- navzočnost pri preiskavi

Ginekološki pregled

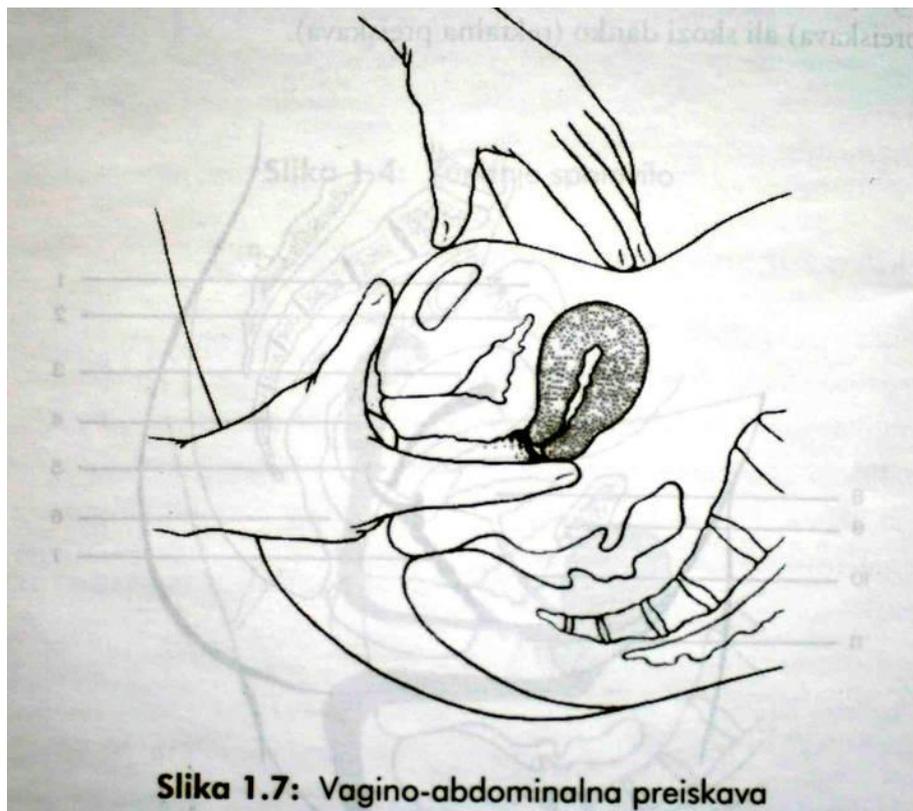
- anamneza
  - o povezava ginekoloških bolezni s sistemskimi boleznimi: $\uparrow$ RR, debelost...
  - o obolenja: npr. kontraindikacije za op. – nagnjenost h krvavitvam, alergije, infarkti...
  - o pri nosečnosti: dvojčki v družini, težave s porodi...
- splošni pregled (npr. RR – nosečnost, kontracepcija)
- pregled zunanjega spolovila
- pregled v spekulih

Slika 3: Pregled v spekulih

Notranja ginekološka preiskava

- dvoročna (bimanualna) ginekološka preiskava skozi nožnico – vagino-abdominalna
- dvoročna (bimanualna) ginekološka preiskava skozi danko – rekto-abdominalna (boljša, kadar gre za ca. cerviksa, sploh če je ta že napredoval)
- dvoročna (bimanualna) ginekološka preiskava skozi vagino in danko – rekto-vaginalna

Slika 4: Vagino-abdominalna preiskava

2. Diagnostične metode

Barvanja dostopnih površin

- 1 % toluidinsko modrilo
  - o predvsem v ZDA in Veliki Britaniji
  - o barvanje vulve
- 3 % – 5 % očetna kislina
  - o koagulira beljakovine
  - o sluznica spolovila ima večskladni ploščati (planocelularni) epitel – beljakovin praktično ni
  - o displazije → spremenjen metabolizem celic → beljakovine
  - o koagulirane beljakovine – t.i. mozaicizem, punktacije
- Lugolova raztopina (Schillerjev test)
  - o barvanje sluznice cerviksa
  - o epitel, kjer je prisoten glikogen, se rjavo obarva
  - o vidimo predvsem, kaj je zdravo tkivo

Citodiagnostika

- detekcijska (screening) metoda za odkrivanje karcinoma materničnega vratu
- PAP test – bris po Papanicolaou
- brisi razdeležni v 3 glavne kategorije
  - o A – normalen bris
  - o B – regenerativne spremembe
  - o C – patološki bris (blaga, zmerna, huda diskarioza, druge displazije)
- program Zora: od 25. do 64. leta starosti
- incidenca ca. cerviksa: 20 na 100.000
- bris ni 100 % metoda (maksimalno 70 %, navadno okoli 50 %)
- bris na HPV: 16, 18, 31, 33

Kolposkopija

- pregled zunanjega spolovila in materničnega vratu s povečavo
- omogoča odvzem ciljanega biopsijskega vzorca
- ca. je težko viden – uvaja se gledanje pod posebno svetlobo

Slika 5: Kolposkop

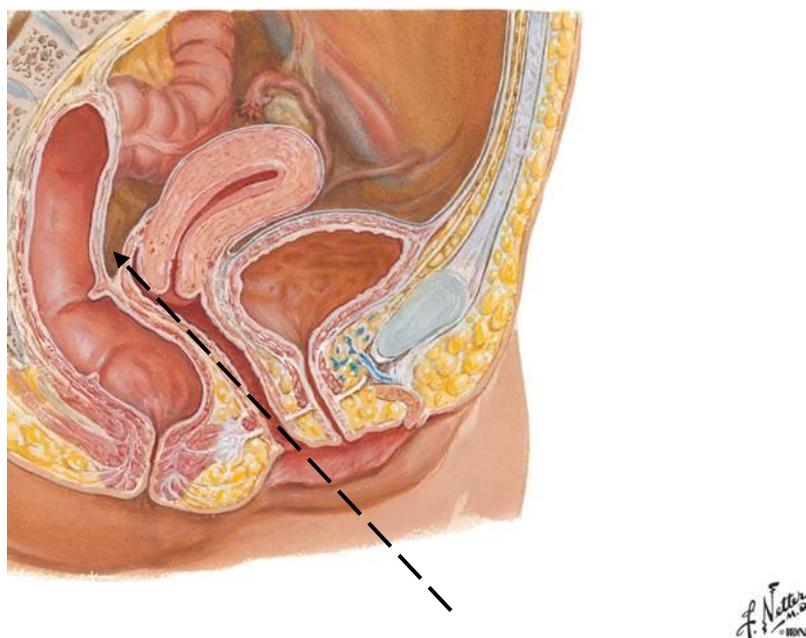
Histološka preiskava

- biopsija (zunanje spolovilo ali maternični vrat)
- abrazija (kiretaža) maternice (frakcionirana)
- odvzem endometrijskega tkiva s pomočjo endorete (boleč poseg, zato moramo dobiti privolitev pacienta)

Kuldocenteza

- punkcija Douglasovega prostora
- preiskava za diagnostiko ekstrauterine nosečnosti – danes se praktično ne dela več

Urinary Bladder - Orientation and Supports
Midsagittal Section

Slika 6: Kuldocenteza

Endoskopske metode

- vaginoskopija
- histeroskopija – diagnostična ali terapevtska
- laparoskopija
- cistouretroskopija
- rektoskopija

Slika 2.4: Sodobni gibljivi (fleksibilni) histeroskop

Slika 7: Histeroskop

Urodinamske preiskave

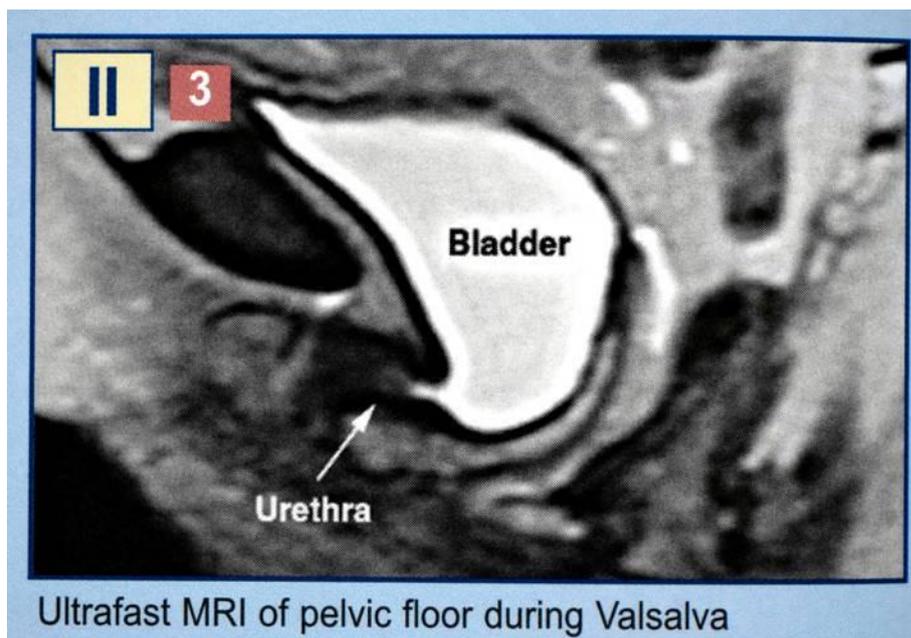
- preiskave za funkcijsko oceno spodnjih sečil

Slika 8: Ginekološka preiskovalnica

Slikovne diagnostične metode

- rentgenološke metode
  - o HSG (histerosalpingografija)
  - o uretrocistografija
  - o limfografija
- ultrazvok
  - o vaginalni (sonda z višjo frekvenco in manjšo valovno dolžino)
  - o abdominalni
- CT, NMR, scintigrafija (slednja npr. za odkrivanje metastaza v kosteh)

Slika 9: MRI medeničnega dna

Laboratorijske preiskave

- hemogram, DKS, SR, CRP, preiskave urina...
- hormonske preiskave: FSH (folikle stimulirajoči hormon), LH (luteinizirajoči hormon), E2 (estradiol), P (progesteron), β -HCG (horionski gonadotropni hormon), PRL (prolaktin), testosteron
- tumorski markerji: Ca-125, Ca-19-9, CEA (karcioembrionalni antigen), AFP (alfafetoprotein)

3. Pelvična bolečina

Akutna pelvična bolečina

- vnetja – endometritisi, adneksitisi, parametritisi...
- krvavitve v trebušno votlino
- ishemija genitalnih organov
- patologija zgodnje nosečnosti
- tumorji rodil
- napetost v steni rodil

Diferencialna diagnoza akutne pelvične bolečine

- bolezni GIT (apendicitis! – povišani vnetni parametri, ki pri ginekoloških obolenjih navadno niso)
- bolezni urotrakta
- obolenja lokomotornega sistema
- psihosomatski vzroki

Diagnostični postopki

- anamneza
- klinika
- laboratorijske preiskave
- slikovne diagnostične preiskave
- laparoskopija

Kronična pelvična bolečina

- trajanje: > 6 mesecev
- stalna
- periodična (v neki točki menstruacijskega ciklusa)

Periodična pelvična bolečina

- dismenoreja (boleče menstruacije)
- premenstrualni sindrom
- ovulatorna bolečina
- disparevnija (bolečina ob spolnih odnosih)

4. Motnje menstruacijskega cikla

Motnje menstruacijskega cikla

- so vse krvavitve, katerih značilnosti ne ustrezajo normalnemu menstruacijskemu ciklu
  - o na 21 do 35 dni
  - o od 4 do 5 dni
  - o do 100 ml krvi
  - o brez bolečin
- danes pogosta težava

Vzroki

- disfunkcionalne krvavitve
- organski vzroki
  - o mladostnice (organizem topogledno še ni stabiliziran – hipotalamus)
  - o perimenopavza

Glede na klinične značilnosti ločimo

- motnje v jakosti krvavitve
- motnje v pogostnosti pojavljanja
- popolnoma neredne krvavitve
- boleče krvavitve

Motnje v jakosti krvavitve

- šibka menstruacija – hypomenorrhoea
  - o kontracepcija, maternični vložek, zmanjšana funkcija jajčnikov
  - o nekaj ur do 1 dan, do 2 vložka
- močna menstruacija – hypermenorrhoea
  - o do 7 dni, 10 do 20 vložkov
- podaljšana in pojačana menstruacija – menorrhagia
  - o 7 do 14 dni (če več – menometrorrhagia)
- “spotting” – medicinske krvavitve (npr. disfunkcija jajčnikov)
  - o ovulacijski
  - o predmenstruacijski
  - o postmenstruacijski

Motnje v pogostnosti krvavitve

- redka menstruacija – oligomenorrhoea (> 35 dni)
  - o motnje v encimskih procesih (debelost, diabetes...)...
- pogosta menstruacija – polimenoreja (< 21 dni)
  - o perimenopavza...
- izostanek menstruacije – amenorrhoea (> 62 dni)
  - o primarna (ne pojavi do 16. leta, oz. do 18. pri nerazvitih sekundarnih spolnih zankih), sekundarna
  - o fiziološka, patološka
  - o centralna, periferna

Neredna krvavitev

- metrorrhagia – disfunkcionalne, organske...

Boleče menstruacije

- dysmenorrhoea
- primarna (pojavlja od začetka)
- sekundarna (pogosto organski vzroki, npr. endometrioza – ektopično ležeč endometrij)

5. Krvavitve v zgodnji nosečnosti

Krvavitve v nosečnosti je lahko

- zunanja
  - o po obdobju, ko bi morala nastopiti menstruacija
  - o lahko tudi zelo obsežna (zgodnji splavi, manj patološka nosečnost)
- notranja
  - o zlasti izvenmaternična nosečnost

Vzroki

- spontani splav – abortus
- mehurčasta snet – mola hydatidosa
- zunajmaternična nosečnost
- patološke spremembe materničnega vratu

Spontani splav

- definicija: prekinitve nosečnosti
  - o pred 20 tednom nosečnosti (danes – včasih 22, celo 24) in pri
  - o teži ploda pod 500 g
    - danes težje od 500 g lahko obdržimo pri življenju
    - problem pri nedonošenčki – fragilno žilje (nerazvita pljuča → nihanje perifernega parcialnega tlaka O₂ → ruptur → krvavitve v možgane, črevesje)
- zgodnji splav – pred 16. tednom
- pozni splav – med 17. in 24. tednom (po 24. tednu že zgodnji porod)
- 10 – 15 % vseh nosečnosti!
- abrazija!
  - o del placentarnega tkiva lahko ostane v maternici → infekt → sepsa
  - o v Sloveniji vedno (npr. v Franciji ne – ker zaradi posega obstaja možnost infekta, pustijo, da se maternica sama izprazni)
  - o do 7. tedna izplavitev navadno skoraj popolna

Slika 10: Spontani splav

Vzroki

- kromosomske nepravilnosti
  - starost!
  - vzrok za zgodnji splav v 40 – 60 % in v 5 – 10 % za pozni splav
  - ne da vedno potrditi (na genetske preiskave se abradat pošilja le, kadar gre za habitualne splave)
  - pri trisomiji 21 (sy. Down), 13 (sy. Patau) in 18 (sy. Edwards) bistveno večkrat pride do splava
- infekcijske bolezni
  - toksoplazma gondii (če pride do okužbe kasneje, ne pride so splava, temveč do prizadetosti otroka)
  - CMV
  - ureoplazma urealitikum, listerije, klamidije, virus herpes simpleks
- bolezni matere (srčna obolenja, jetrna obolenja, ledvična obolenja, diabetes mellitus)
- razvojne nepravilnosti in bolezni maternice
  - nepopolna združitve Müllerjevih cevi v embrionalnem razvoju → septirana (če vgnezditev na mestu septuma, motena placentacija – razvoj placente), dvojna, dvoroga... maternica

- imunološki vzroki (avtoimune bolezni – prisotnost lupusnih antikoagulantov, kardiolipinskih protiteles...)
- zunanji dejavniki (alkohol, mamila, cigarete...)
- psihološki vzroki

Klinične stopnje splava

- grozeči splav (ab. imminens)
  - o npr. če se loči del posteljice
  - o zdravila za preprečevanje krčenja maternice (spazmolitiki)
  - o hormoni za učvrstitev posteljice (gestageni)
- začetni splav (ab. incipiens)
  - o enaka terapija
- potekajoči splav (ab. in tractu)
  - o del ploda že v cerviksu, vagini
- nepopolni splav (ab. incompletus)
  - o del placente še v maternici
- popolni splav (ab. completus)
- posebne oblike (snetljivo jajce – blighted ovum; zadržani splav – missed abortion; febrilni splav – abortus febrilis)

Zdravljenje

- hospitalizacija – spazmolitiki, gestageni
- opazovanje
- zdravljenje prirojenih in pridobljenih nepravilnosti maternice (histeroskopska op.)

Mola hydatidosa

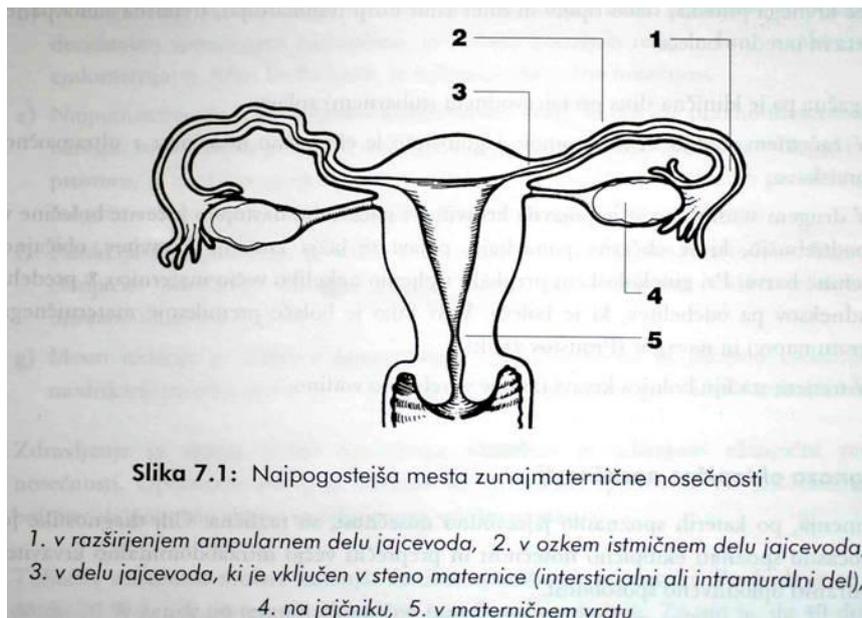
- delna ali popolna (pri slednji vraščanje v steno, nato hematogeno metastaziranje)
- incidenca: v Sloveniji 1 – 2 primera na leto
- zančilen kariotip 46 XX (oba kromosoma X od očeta – jajčece brez jedra ali jajčece, oplojena z dvema spermijema)
- diagnoza temelji na osnovi ginekološkega pregleda, laboratorijskih preiskav, ultrazvoka, histološke analize abradata
  - o klinični znaki: krvavitev, izločanje mehurčastih struktur iz maternice
  - o UZ: vidi kot “sneženje”
  - o dodatna diagnostika: določanje HCG (horionskega gonadotropina) – zelo povečan (nad 100.000, normalno 20 – 30.000)
- zdravljenje
  - o evakuacija (splav z aspiracijo), spremljanje HCG
  - o KT, če pride do metastaziranja (pljuča, nato možgani, jetra)

Slika 11: Mola hydatidosa

Zunajmaternična nosečnost

- incidenca: enkrat na 70 – 100 porodov
- v 95 % jajcevod
  - najpogosteje ampularni del jajcevodov (mehak in se lahko širi – lahko zraste tudi do pribl. 5 ali 6 cm)
    - lahko pride do krvavitve v trebušno votlino
    - splavitev v maternico
  - istmični del, intersticialni del
  - jajčnik (zelo redko)
  - cerviks (lahko zelo hude krvavitve – ev. potrebna histerektomija)

Slika 12: Najpogostejša mesta zunajmaternične nosečnosti

- diagnostika
  - anamneza: zadnja mesntruacija?
  - klinični pregled
  - laboratorijski izvidi: HCG
  - histologija abradata (če abrazija)
  - UZ!
  - punkcija Douglasovega prostora (če koaguli – ev. krvavitev zaradi izvenmaternične nosečnosti)
  - laparoskopija
- zdravljenje
  - laparoskopjska operacija (laparotomija zelo redko)
    - tubektomija (salpingektomija) – odstranitev jajcevoda
    - tubotomija – le odstranitev ploda iz jajcevoda
  - kontrole HCG po operaciji

Slika 13: Laparotomija pri zunajmaternični nosečnosti

Slika 7.2: Pri operaciji odstranjeni jajcevod z nosečnostjo v razširjenem ampularnem delu

Slika 14: Odstranjeni jajcevod

Patološke spremembe materničnega vratu

- navadno že od prej, ne zaradi nosečnosti
- npr. ca.
  - lahko tudi že v starosti 20 let → totalna histerektomija
  - incidenca ca. cerviksa: 18 – 19 na 100.000
  - HPV – prekuženost populacije 50 %

6. Porod

Test nosečnosti

- HCG (horionski gonadotropni hormon)
- tudi komercialni so danes že zelo natančni – nekaj dni po zanositvi (že pri 25 internacionalnih enotah na l)

Kje roditi?

- v porodnišnici
  - o v Sloveniji več kot 99 %
  - o 2 porodnišnici terciarnega nivoja (vključujejo intenzivno nego za novorojenčke) – Ljubljana, Maribor
  - o 12 osnovnih (sekundarnih) porodniških oddelkov
- doma (npr. na Nizozemskem 36 %)

Postopki in alternative

- sprejem: ohrabrujoče besede; obravnava “zdrave” osebe, ne bolnika; pogovor glede britja, klistiranja...
- postopki v času poroda: poljuben položaj med porodom, hoja
- način porajanja: leže!, sede, čepi ali stoje
- prisotnost ob porodu: mož oz. oče otroka, sorodnik(ca)
- izbira zdravnika in babice
- izbira sredstev za lajšanje bolečin
  - o analgetiki (tudi opiatni – npr. Tramal)
  - o plini
  - o epiduralna anestezija
    - lahko pride do hipotenzije (če prevelika izguba krvi, ev. ishemija)
    - lahko nepravilno sodelovanje v zadnji fazi poroda
- kontakt med materjo in otrokom
- obiski po porodu

Normalen porod

- definicija poroda: porod je proces, med katerim se plod, plodovi ovoji in posteljica iztisnejo (porodijo) iz maternice
- normalen porod: porod, ki poteka po naravni poti, sorazmerno hitro (do največ 10 do 12 ur), ne povzroča materi in otroku večjih in trajnih poškodb ter za mater in očeta ni izrazito neprijetna izkušnja

Začetek poroda

- popadki (redni, boleči, na 5 minut)
- krvav, sluzav čep
- spontani razpok plodovih ovojev – odteče plodovnica
  - o amnijska tekočina vsebuje veliko prostaglandinov – pospešujejo zorenje materničnega vratu

- maternični vrat ni nujno zrel – čakamo, da dozori sam ali dodajamo prostaglandine (E2 – tbl., i.v.)
- izginotje materničnega vratu z dilatacijo materničnega kanala ali brez nje

Faze poroda

- prva porodna doba: začne se s pričetkom poroda in konča s popolnim odprtjem materničnega ustja
  - pasivna: do 3 cm
  - aktivna: od 3 do 10 cm
- druga porodna doba: začne se s popolnim odprtjem materničnega ustja in konča s popolnim rojstvom otroka
- tretja porodna doba: začne se z rojstvom otroka in traja do popolnega iztisa posteljice in ovojev
- (četrti porodna doba): tri ure po porodu, v času ko so najpogostejše poporodne krvavitve (če se maternica premalo krči, če del posteljice ostane v maternici...)

Maternica in cerviks med porodom

- kontrakcije maternice (lahko že prej – t.i. lažne) – prave
  - val kontrakcije začne v fundusu in se širi navzdol, 1 – 2 cm/s
  - celo maternico zajamejo v 20 – 30 s
  - trajajo 45 – 60 s
  - pojavljajo se na 2 – 3 min
- dozorevanje cerviksa
  - aktiven proces
  - pod vplivom biokemijskih dejavnikov – proteaze, prostaglandini, hormoni (estrogen/progesteron, relaksin)
  - izginjanje kolagenskih molekul, v njem se kopiči voda
- plod v maternici
  - lega: vzdolžna, prečna, spremenljiva lega
  - vstava
    - glavična (zatilna, temenska, čelna, obrazna)
    - medenična (čista zadnjična vstava, popolna ali nepopolna zadnjično-nožna vstava, popolna ali nepopolna nožna vstava, kolenska vstava)
    - ramenska
  - položaj
    - prvi položaj – otrok levo
    - drugi položaj – otrok desno
  - drža
    - pravilna – glavica flektirana
    - nepravilna – glavica deflektirana

Trajanje poroda

- poteka naj relativno hitro, enakomerno, brez zastojev
- prvorodnica 6 h, mnogorodnica < 6 h
- prolongiran porod: > 12 h
  - večja možnost okvare plodu (krčenje maternice → manjša prekrvljenost placente, ki je ob času poroda že tako manj funkcionalna)

- nevarna predvsem 2. porodna doba – ne sme trajati dlje kot 1 uro
- neonatalna umrljivost
  - skokovit porast pri prvi porodni dobi > 15h in drugi porodni dobi > 1h
  - pri nas še vedno malo carskih rezov – Ljubljana 15 %, Slovenija 12 % (v terciarnih ustanovah v EU 25 %)

Spremljanje poroda

- spremljanje dilatacije materničnega ustja
- spremljanje spuščanja glavice
- ocena jakosti, trajanja in pogostosti popadkov – tokometrija
- spremljanje otrokovega stanja – CTG (frekvenca mora nihati), poslušanje utripov s slušalko, pH metrija otrokove krvi (prenizek – acidoza)

Nepravilen potek poroda – dystocia

- vsak porod, ki traja več kot 10 – 12 h
- vzroki
  - neizdatne kontrakcije maternice
  - rezistenca cerviksa (zlasti če je bil že prej narejen kak poseg, npr. konizacija)
  - kefalopelvinska disproporcija (navadno prevelik otrok, ev. zaradi nepravilnosti medenice – rahitis, poškodbe)

Druge nepravilnosti poroda

- medenična vstava
  - načeloma brez težav, hitro
  - nevarnost, ko otroka potegnemo – spazem cervikalne miškulature → ni več prekrvavitve preko plodovnice → otrok zaduha, ko glava še v maternici
- nepravilna lega
  - vzdolžna os otroka v neskladju za materinjo
  - pogosto pri dvojčkih
- ob glavici zdrknjen ud
- izpad popkovnice – zelo urgentno stanje
  - Trendelenburgov položaj
  - takojšen carski rez
- porod pri večplodni nosečnosti (problematičen je drugi plod)
- prezgodnji porod
  - pred 37. tednom
  - danes porod zadržujemo le toliko časa, da otroka čimbolj pripravimo na življenje (npr. Dexamethason za pljuča – pomanjkanje surfaktanta pred 34. tednom)
- fetalni distress
  - zmanjšana nutritivna in respiratorna funkcija posteljice v nosečnosti
  - pomanjkanje kisika pri oviranem pretoku krvi skozi plodovnico med porodom
  - plod ne more več kontrolirati stresa
  - porod čimprej! – carski rez

Predporodne krvavitve

- od 24. tedna naprej

- predležea posteljica – placenta praevia
  - o nizko v maternici – pokriva notranje maternično ustje
  - o totalna, parcialna
  - o lahko povzroča tudi krvavitve po porodu – distalni del maternice se manj krči
  - o krvavitev se lahko ustavi sama od sebe – če se ne, prekinitev nosečnosti
- prezgodnja ločitev pravilno ležeče posteljice – abruptio placentae
  - o pred rojstvom otroka
  - o krvavitev je lahko v prostor med posteljico in steno maternice
  - o če se loči več kot ½ posteljice, lahko pride do smrti plodu
  - o klinična slika: nenadna ostra bolečina, krč, bledica, tahikardija
  - o UZ: hematoma, (težko ločiti od razširjenega venoznega žilja)
  - o če je otrok še živ, carski rez
  - o če je pacientka kardiorespiratorno kompenzirana, ev. konzervativno zdravljenje
  - o bolj ogrožene ženske z okvarami žilja

Poporodne krvavitve

- atonija maternice
  - o maternica se premalo krči
  - o vzroki: velik otrok (4 kg in več), več plodov, veliko plodovnice (diabetes), dolg porod (“utrujenost” maternice)
  - o komprimiranje maternice z rokami (lahko pride do inverzije maternice)
  - o sredstva za kontrakcijo
- zaostala posteljica ali deli posteljice
  - o abrazija
- inverzija maternice
- ruptura maternice
- koagulopatija (motnje v strjevanju krvi)

7. Vnetja ženskih spolovil

Vnetja ženskih spolovil

- vnetje spodnjega dela genitalnega trakta
  - vulve
  - vagine
  - cerviksa
- vnetje zgornjega dela genitalnega trakta
  - telesa maternice
  - pelvično vnetje

Vnetja zunanjega spolovila – vulve

- specifična vnetja (agensi)
- alergije (prašek, tkanine...)
- sekundarna vnetja (posledica draženja – npr. inkontinenca)

Specifična vnetja

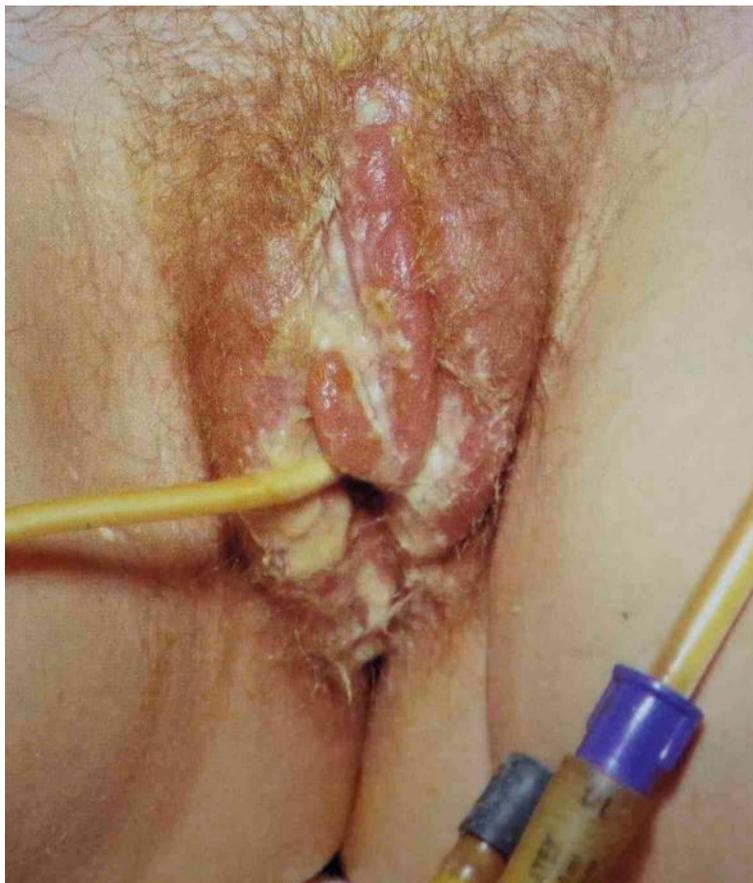
- virusna vnetja
  - condylomata accuminata
    - vzrok navadno HPV
    - laser, kreme, ev. op.
    - ni recidiva – imunost
  - molluscum contagiosum
  - herpes genitalis
    - maziva: Xylocaine + hladilo +

Slika 15: Kondilomi

Slika 16: Molluscum contagiosum

Slika 17: Herpes genitalis 1

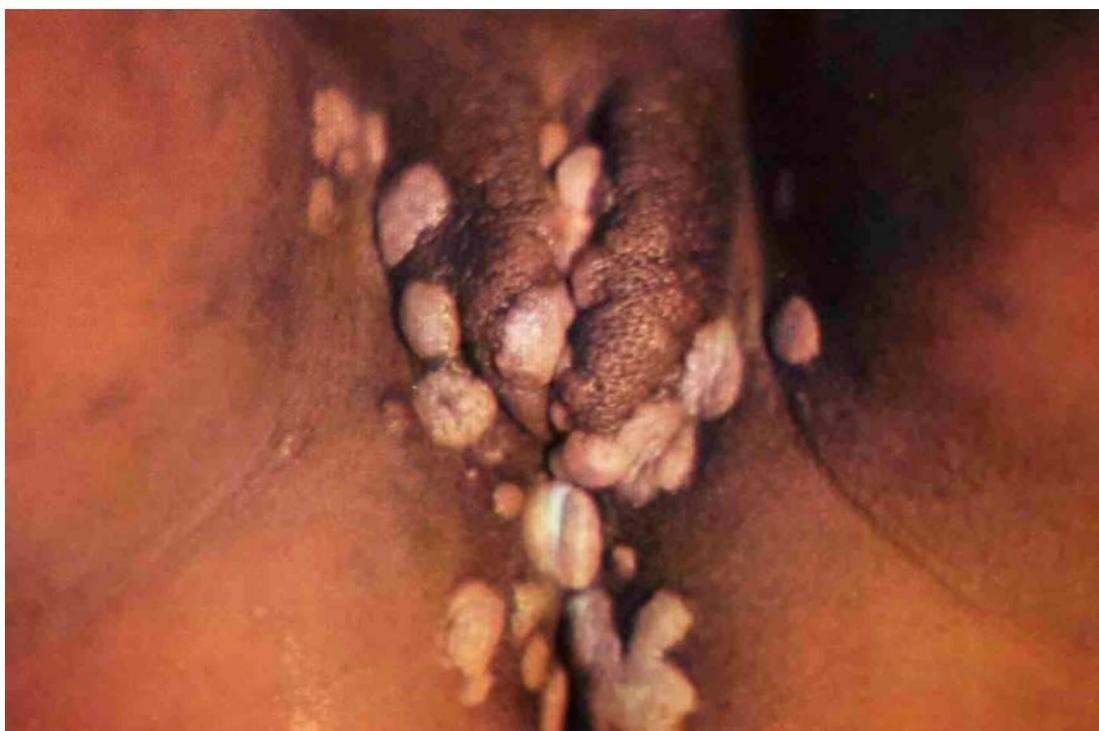

Slika 18: Herpes genitalis 2

- bakterijska vnetja
  - sifilis – lues, trdi čankar (*Treponema pallidum*)
  - ulcus molle – mehki čankar (*Haemophilus ducreyi*)
  - granuloma inguinale
  - lymphogranuloma venerum
  - furunkuloza (vnetje lasnih mešičkov, lahko pride do karbunkla – gnoj)
  - bartholinitis

Slika 19: Gonoreja

Slika 20: Sifilis

- glivična vnetja
  - npr. kandidaza (*Candida albicans*)
  - pogosto zaradi padca odpornosti (antibiotiki, stres...)

- sistemsko zdravljenje obeh partnerjev
- parazitna vnetja
  - ušivost
  - podančica

Alergična vnetja

- preobčutljivost na
  - mila
  - detergente
  - deodorante...

Sekundarna vnetja

- pojavljajo se pri
  - urinski inkontinenci
  - diabetes mellitusu
  - ledvičnih obolenjih
  - jetrnih obolenjih
  - ↓ estrogenov

Vnetja nožnice

- normalen nožnični izcedek
  - do 1 g/dan
  - voda, elektroliti, epitelijske celice, organske snovi, bakterije (laktobacili, korinebakterije, streptokoki, Staphylococcus epidermidis, Gardnerella vaginalis, Bacteroides speccies...)
  - pH nožnice: 3,8 – 4,5
  - antibiotik lahko uniči laktobacile – delajo nožnico kislo → razrastejo druge bakterije, glive (sor) → okužena pogosto oba partnerja

Vrste nožničnih vnetij

- glivična vnetja
- trihomonožno vnetje
  - Trihomonas
  - anaerobi – Efloran (oba partnerja)
- bakterijska vaginoza
- atrofični vaginitis (menopavza)
- vnetja nožnice v otroštvu

Slika 21: Glivično vnetje

Slika 22: Trihomonožno vnetje

Slika 23: Atrofični vaginitis

Vnetje materničnega vratu

- povzročitelji: *Neisseria gonorrhoeae*, *Chlamydia trachomatis*, Herpes simplex virus
- lahko poteka akutno ali kronično
- razširitev na parametrije (maternična veziva – seroza) – parametritis

Vnetje materničnega telesa

- oblike: endometritis, metritis, perimetritis
- po splavu, porodu, abraziji
- pogosto pri bolnicah z vstavljenim materničnim vložkom
- atrofični endometritis (zdravimo z estrogenom)
- klinika: izvensiklična krvavitev, podaljšana menstruacija, bolečina, ↑ temperatura
- piometra (zlepljen cervix) – onemogočeno odtekanje gnoja (izcedka)

Pelvično vnetje

- razširitev iz spodnjih rodil ali maternice
- *Neisseria gonorrhoeae*, *Chlamydia trachomatis*
- redko posledica prenosa vnetja iz sosednjih struktur ali hematogeno
- IUV!!!!
- lahko pride do difuznega peritonitisa
- pogosto pri mlajših ženskah (pri starejših primarni vzrok navadno drugje)

Oblike pelvičnega vnetja

- endosalpingitis (vnetje sluznice jajcevodov) →
  - o piosalpingis (nabiranje vnetnega eksudata v zaprtem jajcevodu) →
  - o hydrosalpingis (gnoj v jajcevodu se resorbira in ostane serozna tekočina) →

- saktosalpinks (jacevod se zaradi zarastlin zavije v obliki roga)
- endosalpingitis →
  - perisalpingitis (vnetje peritoneja, ki pokriva jajcevod, če vnetje prodre skozi mišično steno) →
  - periooforitis (vnetje jajčnikov zaradi iztekanja eksudata) →
  - pelvioperitonitis (vnetje potrebušnice male medenice) →
  - tuboovarijski absces (TOA)

Klinika

- bolečina
- povišana temperatura
- mrzlica
- slabost
- bruhanje
- gnojni izcedek

8. Ginekološka onkologija

Tumorji

- nepravi (psevdotumorji)
- pravi
  - benigni
  - maligni

Tumorji zunanjega spolovila

- ciste
  - ateromi
  - cista Bartholinijeve žleze
  - cista Nuckovega kanala

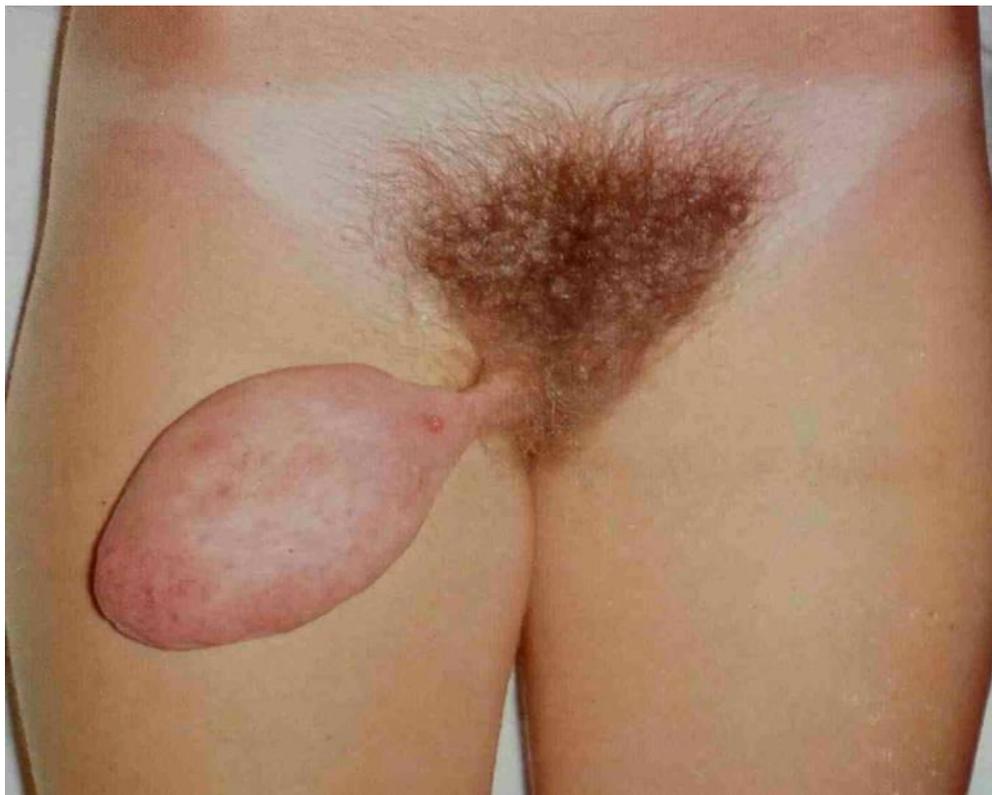

Slika 24: Aterom

Slika 25: Bartholinijeva žleza

- benigni tumorji
  - fibromi
  - lipomi
  - hidradenomi
  - pigmentna znamenja
  - endometrioza

Slika 26: Fibrom vulve

- maligni tumorji
  - karcinom vulve
    - v kasnejšem življenjskem obdobju
    - ne metastazira, infiltrativno raste v okolico in ingvinalne bezgavke
    - zdravljenje: operativno, obsevalno
  - maligni melanom
  - bazaliom

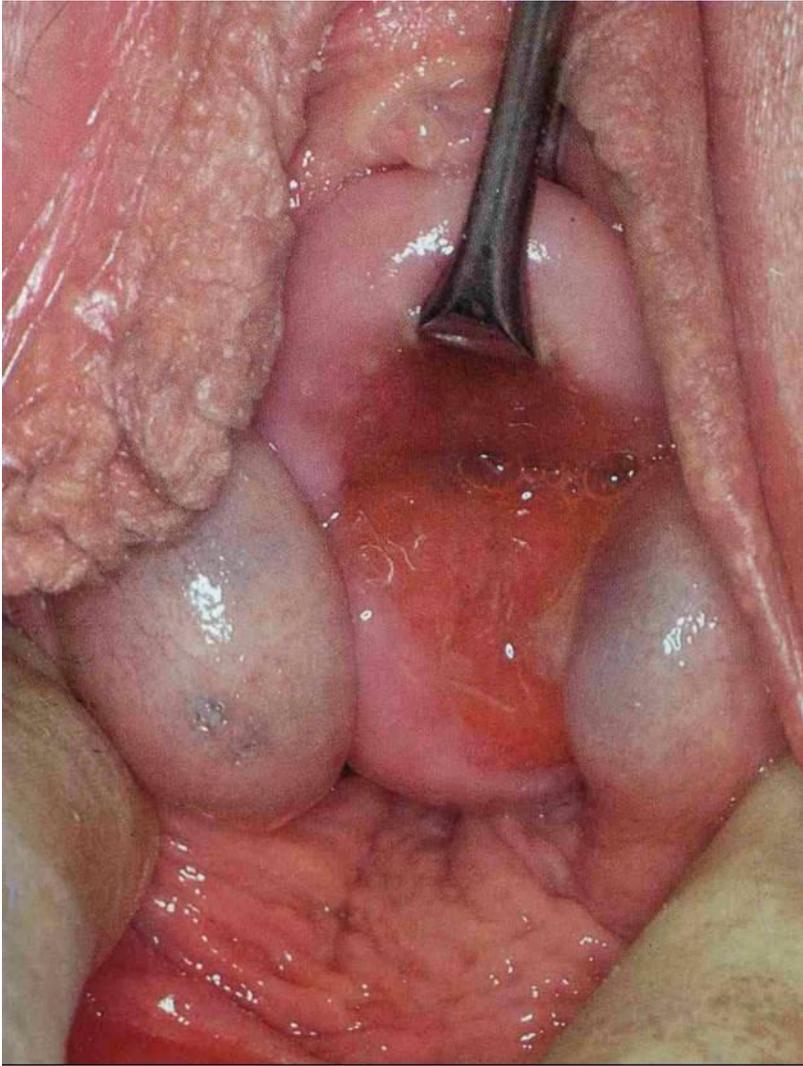
Slika 27: Karcinom vulve

Slika 28: Malignni melanom

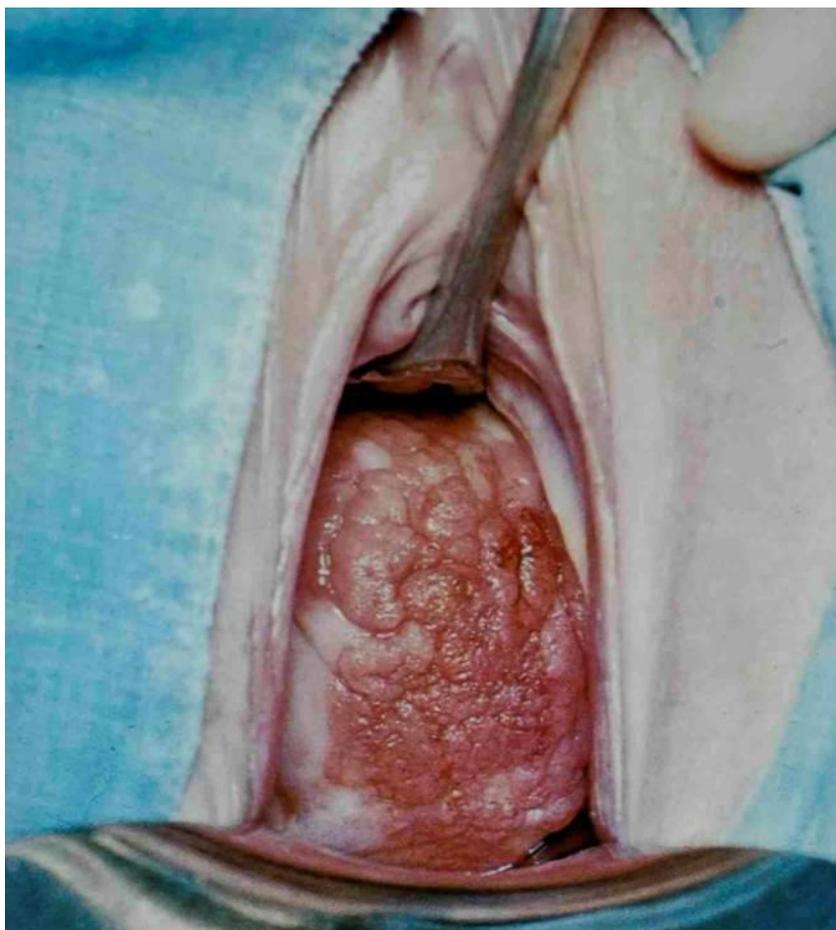
Tumorji nožnice

- ciste nožnice
  - Gartnerjeve ciste – iz ostankov Wolffovih vodov
  - inkluzijske ciste

Slika 29: Gartnerjeve ciste

- benigni tumorji nožnice
  - fibromi
  - Condylomata acuminata
  - endometrioza
- maligni tumorji
  - karcinom nožnice
    - ploščatocelični (tudi planocelularni ali skavamozni) ali adenokarcinom
    - med 55 – 65 letom starosti
    - zdravljenje: kirurško ali obsevalno
    - če se razširi na telo maternice (pritiska na mehur → hidronefroza), se ne da zdraviti le z op.

Slika 30: Karcinom vagine

Tumorji maternice

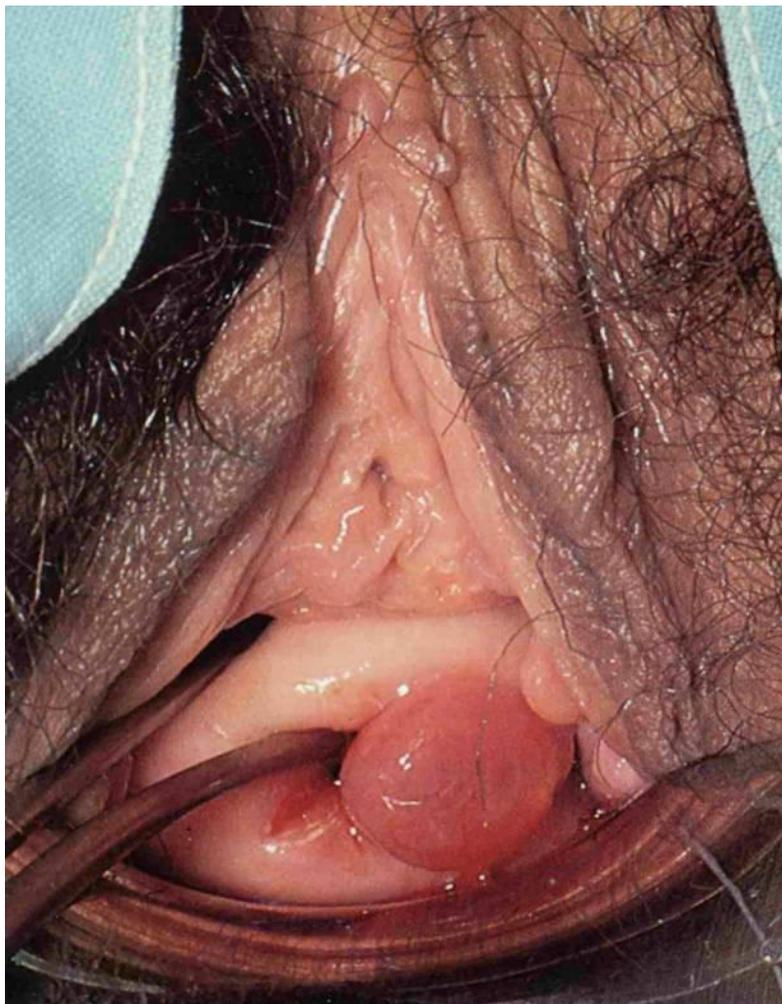
- benigni tumorji
  - miomi maternice
    - sarkom nizkega malignega potenciala
    - po 35 letu starosti prisotni pri 15 – 20% žensk – najpogostejši tumorji rodil!!!
    - zdravljenje: operativno, hormonsko, kombinirano
  - cervikalni polipi
  - endometrijski polipi

Slika 31: Miomi maternice 1

Slika 32: Miomi maternice 2

Slika 33: Cervikalni polip

- premaligne spremembe materničnega vratu – cervikalna intraepitelna neoplazija (CIN)
  - tri stopnje – CIN I, II in III
  - diagnostika: bris PAP, bris HPV, kolposkopija, cervikoskopija, biopsija
  - zdravljenje: kirurško (CIN I in II lahko le z laserjem)
- maligni tumorji maternice
  - rak materničnega vratu
    - planocelularni (skvamozni), adenokarcinom, adenoskvamozni karcinom, “clear cell” karcinoma
    - sarkoma Botrioides (mlajša dekleta, tumorska masa, ki sproti razpada)
  - rak materničnega telesa
    - ca. endometrija je pogosto posledica pretirane stimulacije z estrogenom
    - zdravljenje: histerektomija + odstranitev pelvičnih bezgavk
  - sarkomi maternice

Slika 34: Cervikalni karcinom 1

Slika 35: Cervikalni karcinom 2

Slika 36: Karcinom telesa maternice

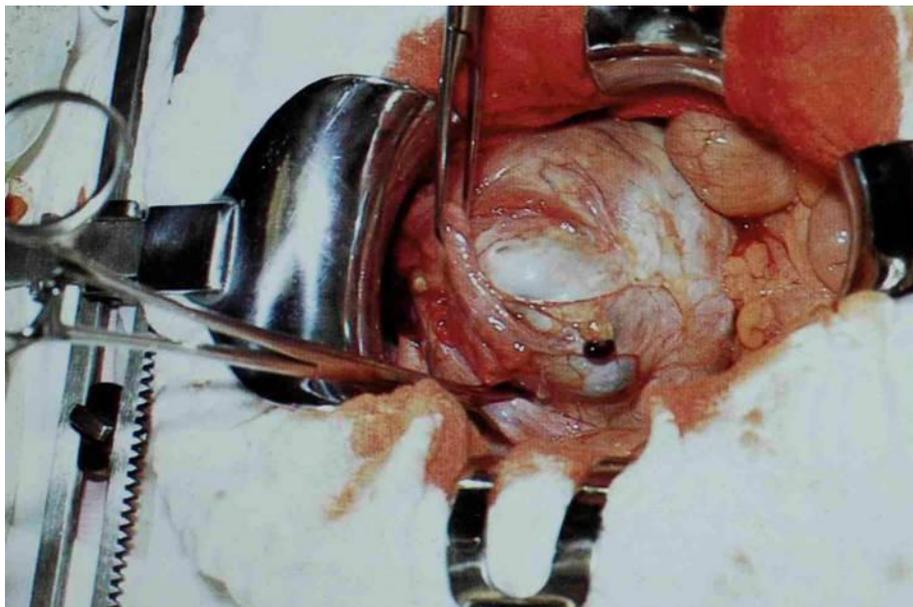
Slika 37: Sarkoma Botrioides

Tumorji jajcevoda

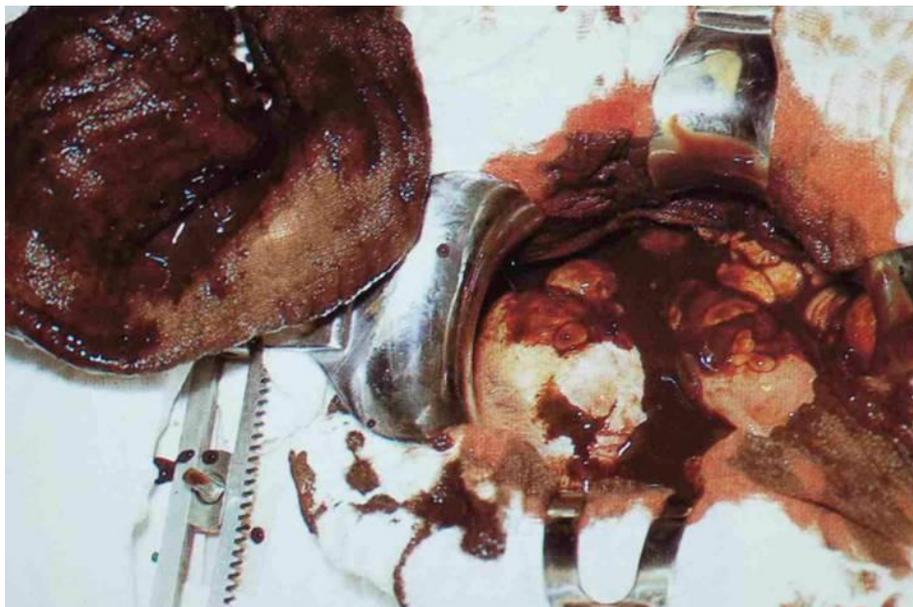
- benigni tumorji jajcevoda
  - miomi, fibromi, hemangiomi, limfangiomi
- maligni tumorji jajcevoda
  - adenokarcinomi
    - značilen jantarni izcedek iz vagine
    - zelo malignen – zdravljenje pogosto neuspešno

Tumorji jajčnika

- nepravi tumorji jajčnika
  - policistični jajčniki
  - folikularne ciste
  - ciste korpus luteuma
  - endometriotične ciste
  - paraovarijske ciste

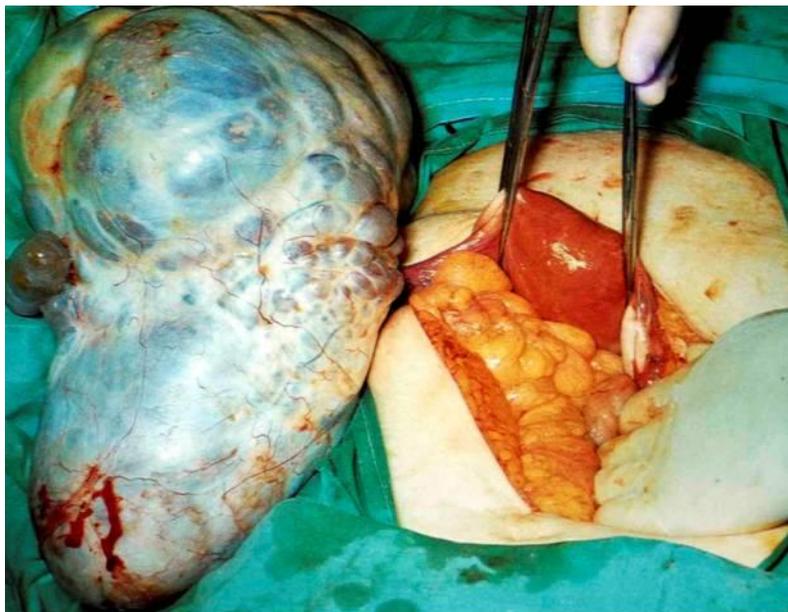

Slika 38: Endometriom jajčnika 1

Slika 39: Endometriom jajčnika 2

- benigni tumorji jajčnika
  - epitelni (serozni, mucinozni, endometrioidni, mezonefroidni, nediferencirani, Brennerjev tumor)
  - stromalni tumorji (miomi, fibromi, hondromi, osteomi, miksom, granuloza celični in theca celični tumorji...)
  - tumorji zarodnih celic (teratomi – dermoidne ciste)
  - zdravljenje: operativno

Slika 40: Cistadenom jajčnika 1

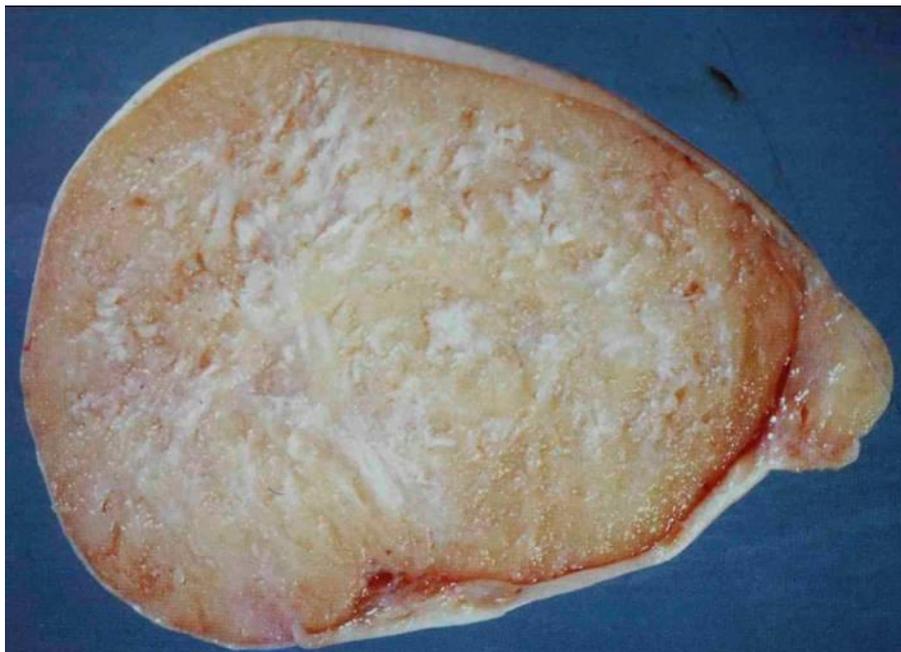
Slika 41: Cistadenom jajčnika 2

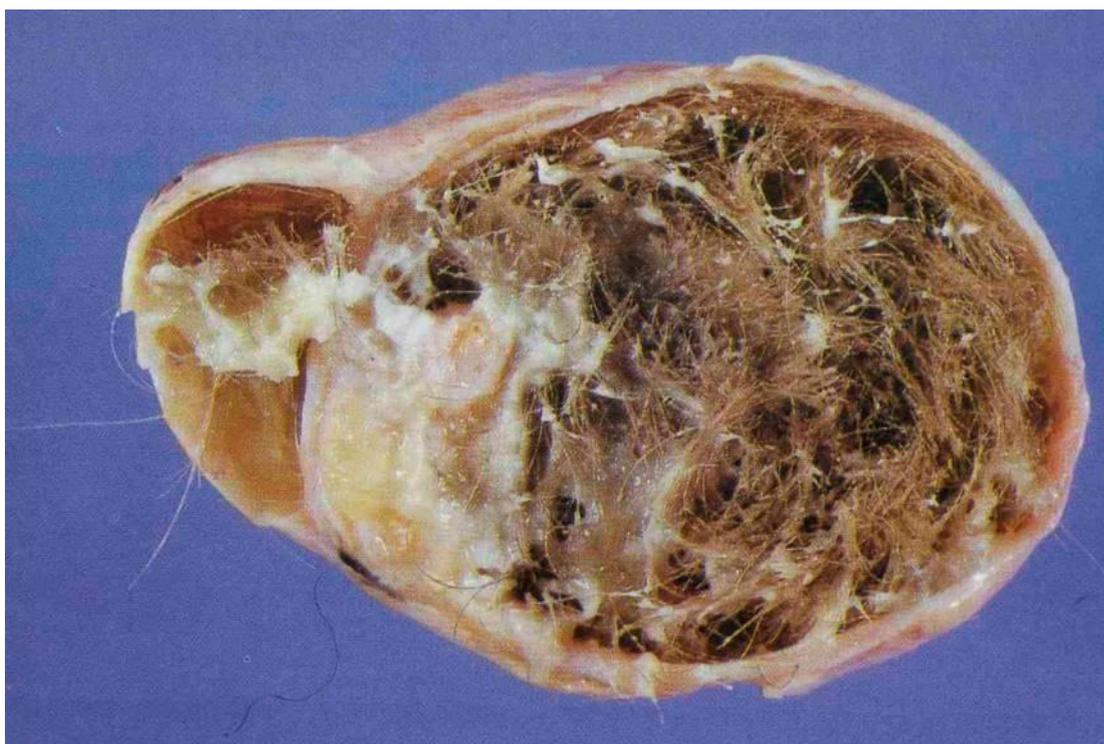
Slika 42: Brennerjev tumor

Slika 43: Stromalni tumorji 1

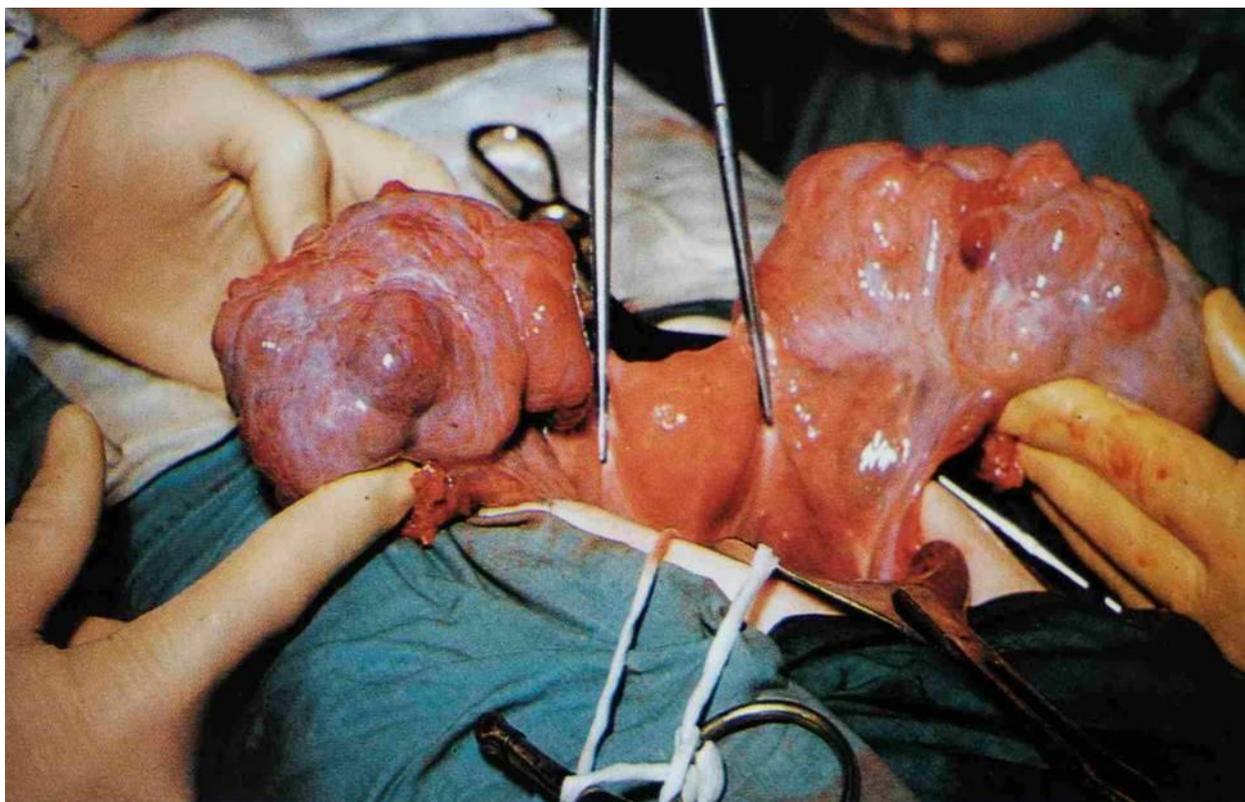
Slika 44: Stromalni tumorji 2

Slika 45: Teratom

- maligni tumorji
  - o najpogosteje med 70. in 80. letom starosti
  - o pri 70 % ne dosežemo trajne ozdravitve
  - o primarni ali metastatski (iz dojke in gastrointestinalnega trakta)
  - o diagnostika: klinični status, UZ, CT, NMR, laparoskopija, tumorski markerji
- maligni epitelni tumorji jajčnika
  - o serozni adenokarcinom (40 – 45 %)

- mucinozni adenokarcinom (10 %)
- endometrioidni adenokarcinom (25 – 30 %)
- maligni Brennerjev tumor
- svetlocelični adenokarcinom (5 %) – zelo maligen, KT vprašljiva
- mešani adenokarcinomi
- nerazporejeni, nerazčlenjeni... (10 – 15 %)
- maligni stromalni tumorji jajčnika
  - sarkom jajčnika (1 – 2 %)
  - maligni granulozacelični in tekacelični tumorji
  - androblastomi
  - maligni ginandroblastom (Sertoli – Leydigovi) tumorji
- maligni tumorji zarodnih celic
  - disgerminomi (5 %) – iz spolno nerazvitega zarodnega epitela
  - tumorji endodermalnega sinusa (Yolk sac tumorji) – izločajo α -fetoprotein, zelo maligni
  - negestacijski horiokarcinomi
  - gonadoblastomi
  - nezreli embrionalni teratomi

Slika 46: Metastatski tumorji jajčnika

Medicina ni eksaktna znanost, kljub temu da bi jo nekateri radi prikazali kot tako, kar pomeni, da 1 + 1 ni vedno 2, včasih je tudi 3 (Barbič, 16.3.2007).

9. Urinska inkontinenca pri ženski

Definicija

- urinska inkontinenca je nehoteno uhajanje urina, ki ga lahko dokažemo in predstavlja socialni in higienski problem

Epidemiološki podatki

Avtor, leto	Populacija	Definicija	Prevalenca (%)
Thomas, 1980	Register prebiv. > 15 let	Občasno (< 2 x mesečno)	27
Yarnell, 1981	Register prebiv. > 18 let	“Ali kadarkoli uhaja urin?”	45
Sandvik, 1993	Register prebiv. > 20 let	kapljice, manj kot 1 x mesečno	29
Elving, 1989	Register prebiv. 30 – 59 let	“Urinska inkontinenca, kadar koli v enem letu”	17
Milsom, 1993	Register prebiv. 46 – 88 let	ICS smernice	21
Vetter, 1981	Register prebiv. > 70 let	“Ste kadarkoli mokri?”	18
O’Brien, 1991	Register prebiv. > 35 let	“2 ali večkrat mesečno”	16
Lagaay, 1992	Register prebiv. > 85 let	“Trpite zaradi uhajanja urina?”	28
Kralj, 1987	3047 žensk, 20 – 65 let	Zaradi uhajanja urina želi zdravljenje	13,6

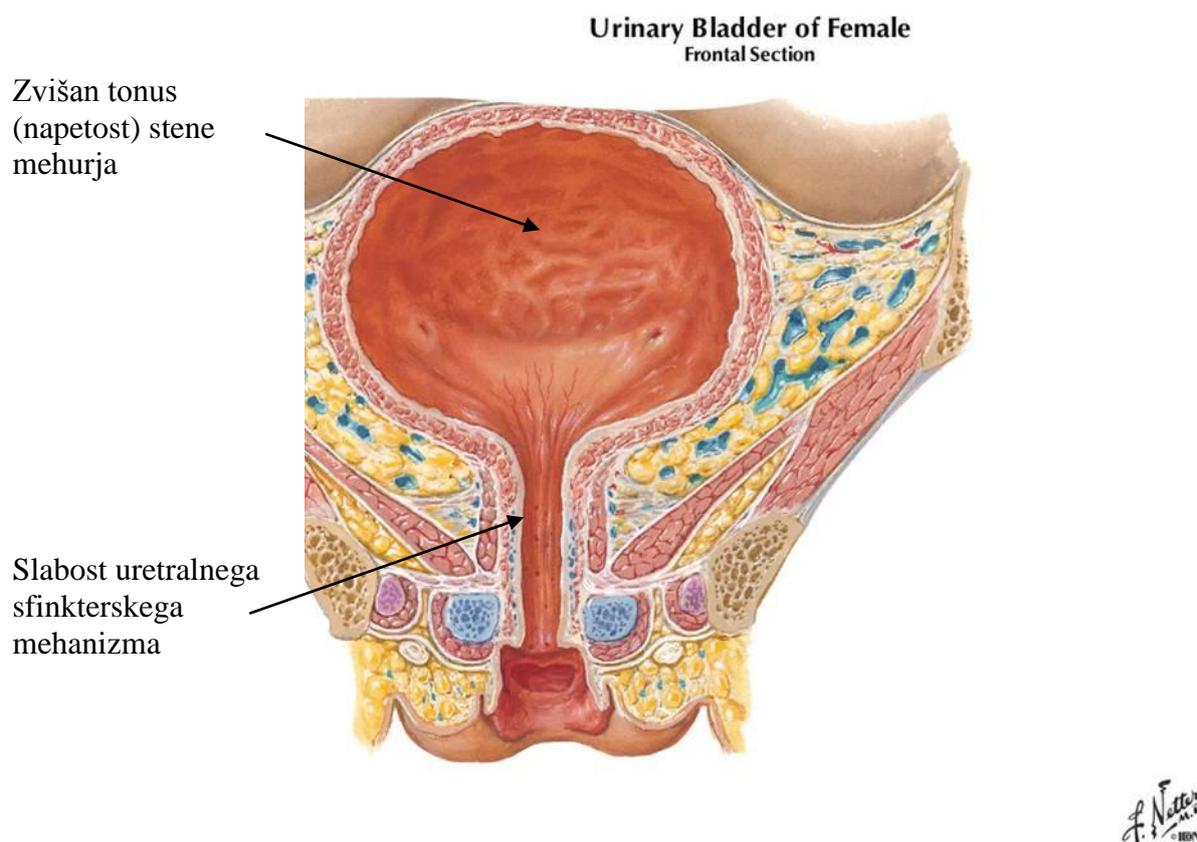
Diagnostika urinske inkontinence

- anamneza (pogovor z bolnikom)
- klinični pregled
- laboratorijske preiskave
- testi za objektivizacijo urinske inkontinence
- urodinamske meritve
- slikovno prikazne metode
- EMG medeničnega dna

Urinska inkontinenca

- uretralna urinska inkontinenca – urin uhaja skozi sečnico
- ekstrauretralna urinska inkontinenca – urin uhaja skozi nefiziološke povezave med sečili in zunanostjo

Uretralna urinska inkontinenca

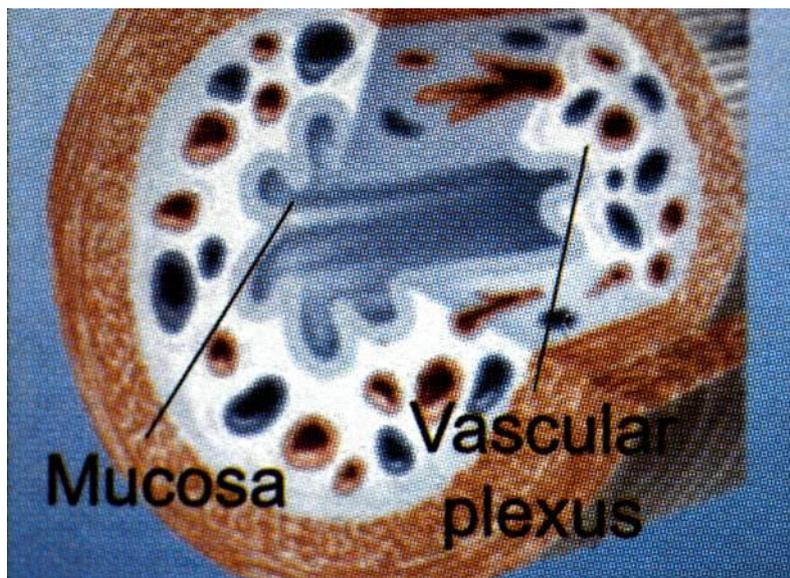
Slika 47: Uretralna urinska inkontinenca

- stresna (napetostna) urinska inkontinenca
- urgentna (imperativna) urinska inkontinenca – sindrom prekomerno aktivnega sečnega mehurja PASM
- mešana urinska inkontinenca
- overflow (pretočna) urinska inkontinenca
- prehodna urinska inkontinenca
- funkcionalna urinska inkontinenca

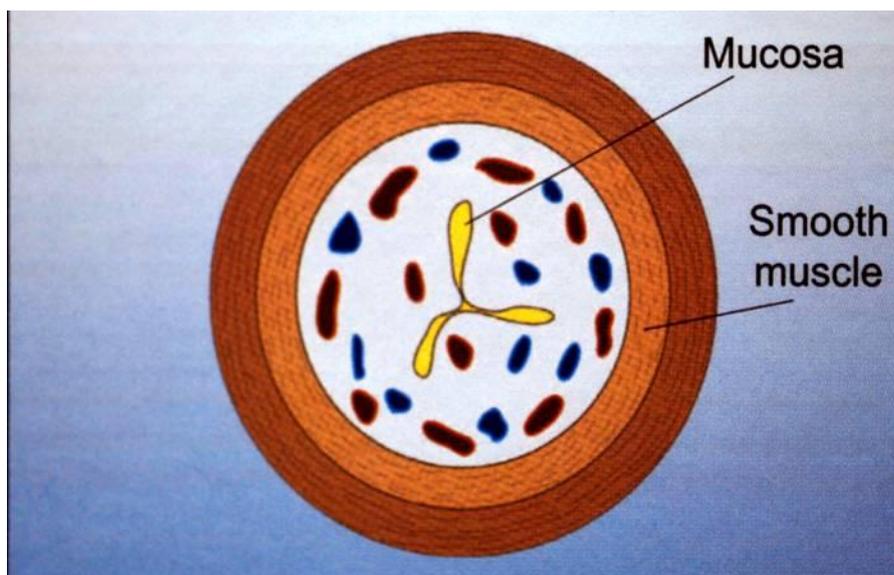
Stresna urinska inkontinenca

- najpogostejša oblika uretralne urinske inkontinence – 49%
- pojavlja se ob fizični aktivnosti
- v vseh starostnih obdobjih

Ženska sečnica – notranji sfinkterski mehanizem

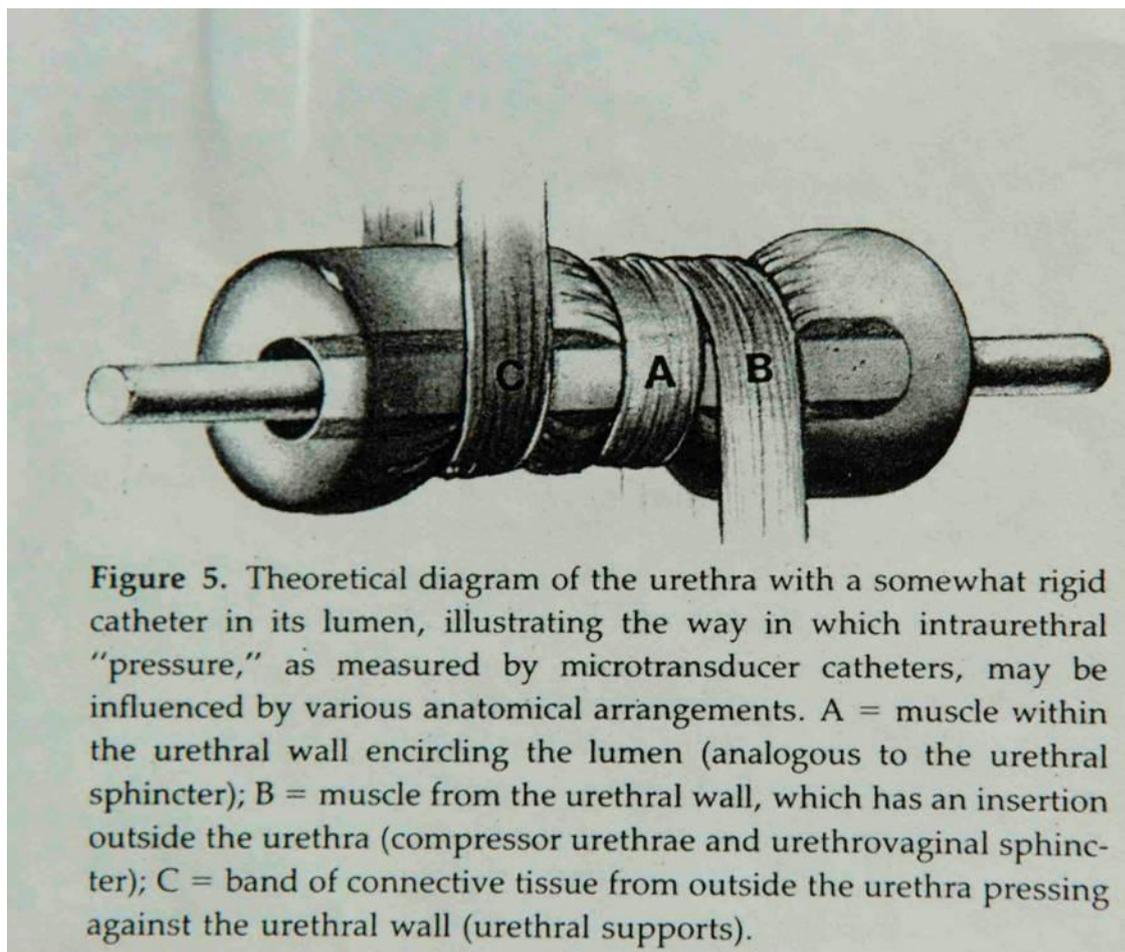

Slika 48: Notranji sfinkterski mehanizem ženske sečnice 1

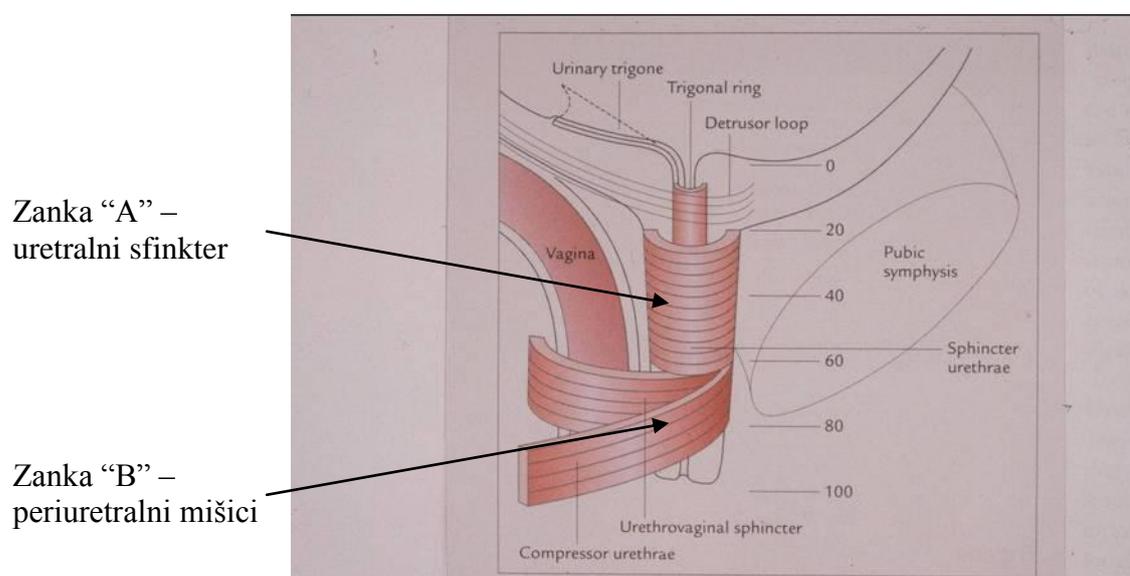
Slika 49: Notranji sfinkterski mehanizem ženske sečnice 2

Zunanji sfinkterski mehanizem sečnice

Slika 50: Zunanji sfinkterski mehanizem sečnice

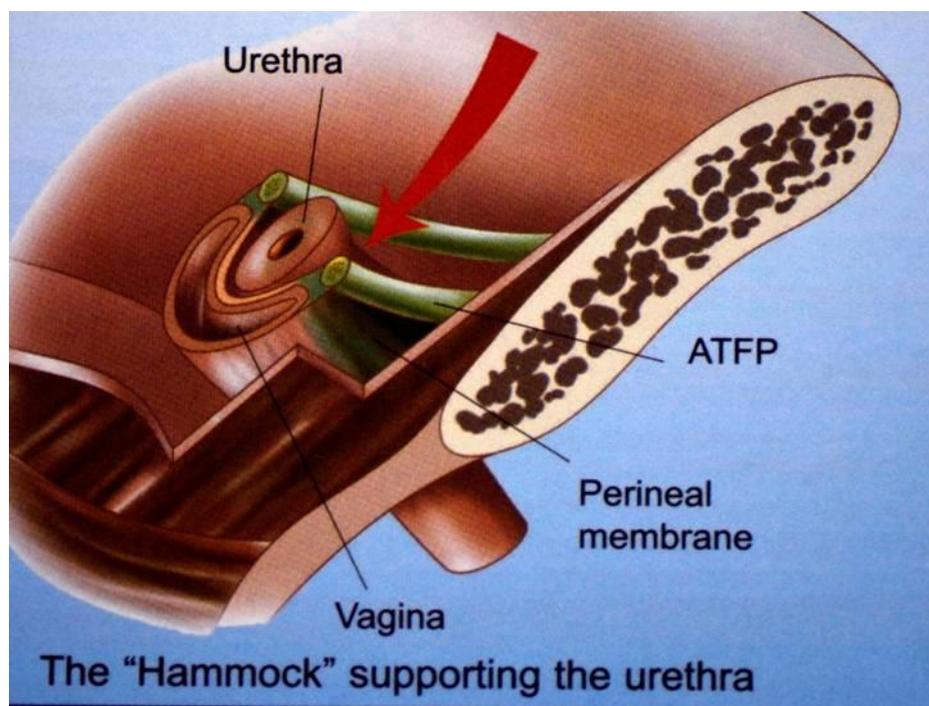
Zunanji sfinkterski mehanizem sečnice – zanki "A" in "B"

Slika 51: Zanki "A" in "B" zunanjega sfinkterskega mehanizma sečnice

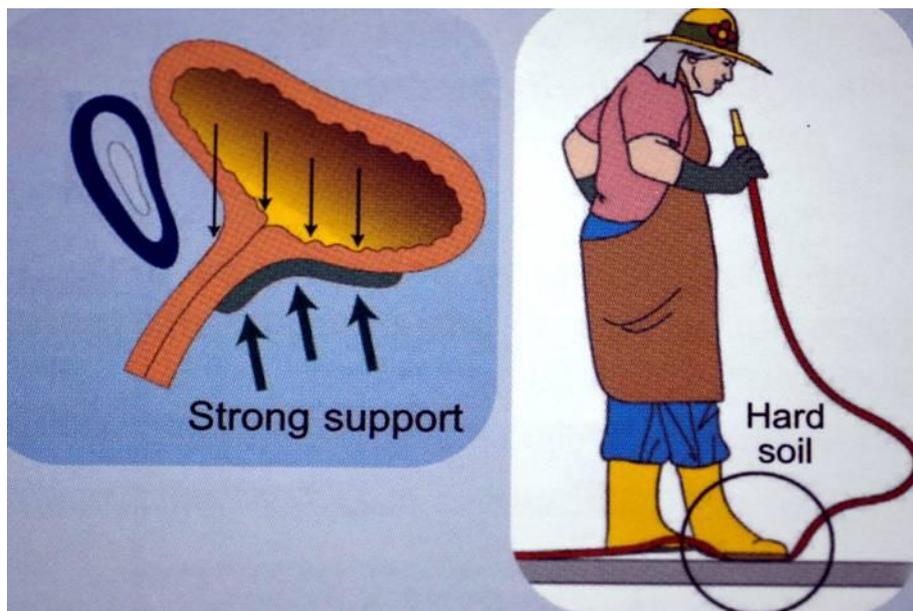
Zunanji sfinkterski mehanizem sečnice – zanka “C”

- zanka “C” – podporne strukture sečnice in vratu mehurja – tkiva endopelvične fascije

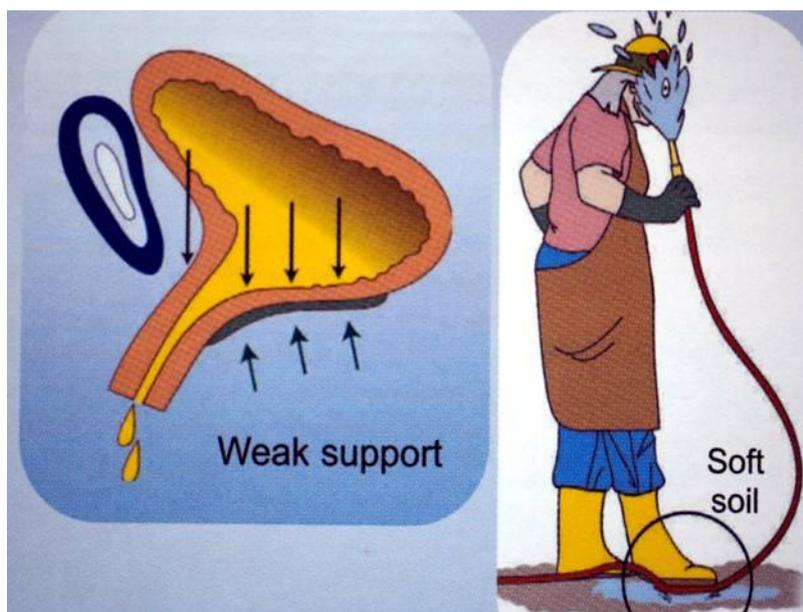

Slika 52: Zanka “C”

Stresna urinska inkontinenca – slabost podpornih struktur sečnice in vratu mehurja

Slika 53: Stresna urinska inkontinenca 1

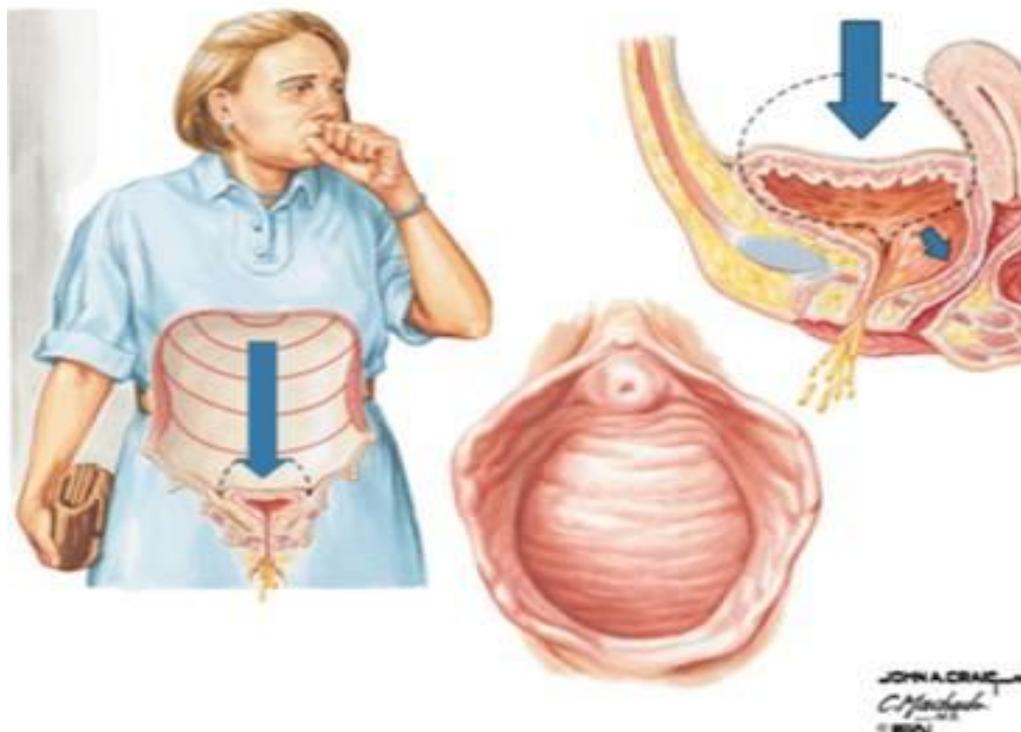

Slika 54: Stresna urinska inkontinenca 2

Klinične značilnosti bolnic s stresno urinsko inkontinenco

- uhajanje urina med naporom, kašljem...

Stress Incontinence

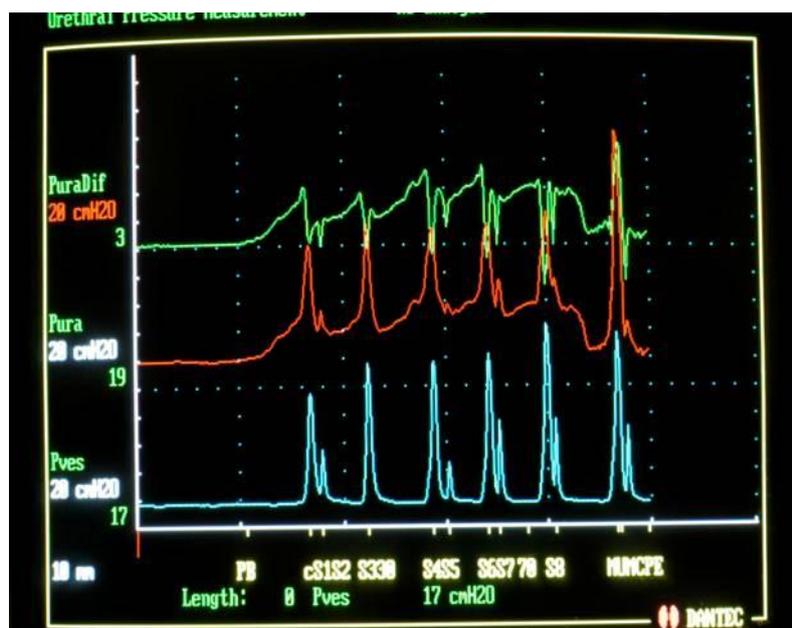
Slika 55: Uhajanje urina med kašljem

- povečana gibljivost sprednje stene vagine med pregledom (lahko v kombinaciji z različnimi stopnjami spuščенosti rodil)

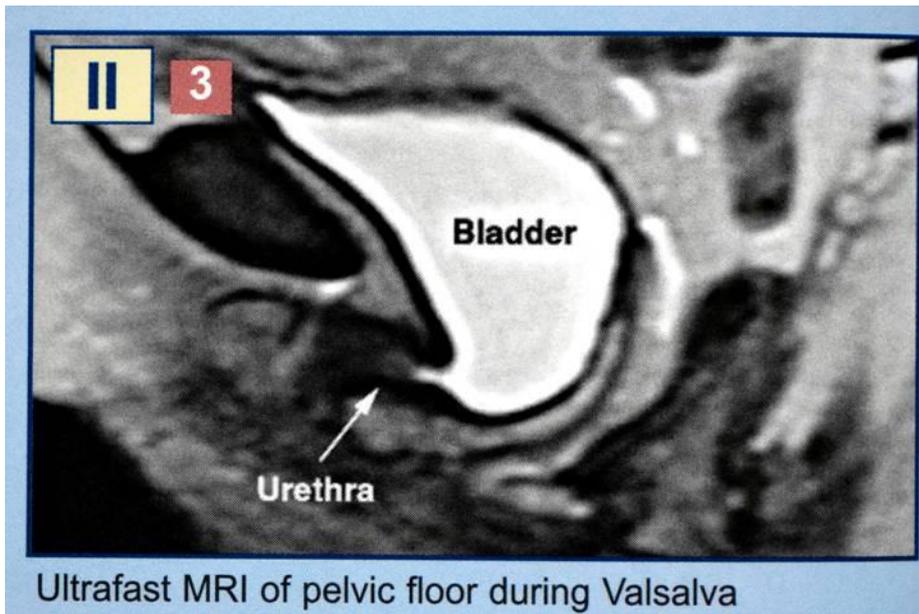

Slika 56: Povečana gibljivost sprednje stene vagine med pregledom

Urodinamske in slikovno-prikazne značilnosti bolnic s SUI

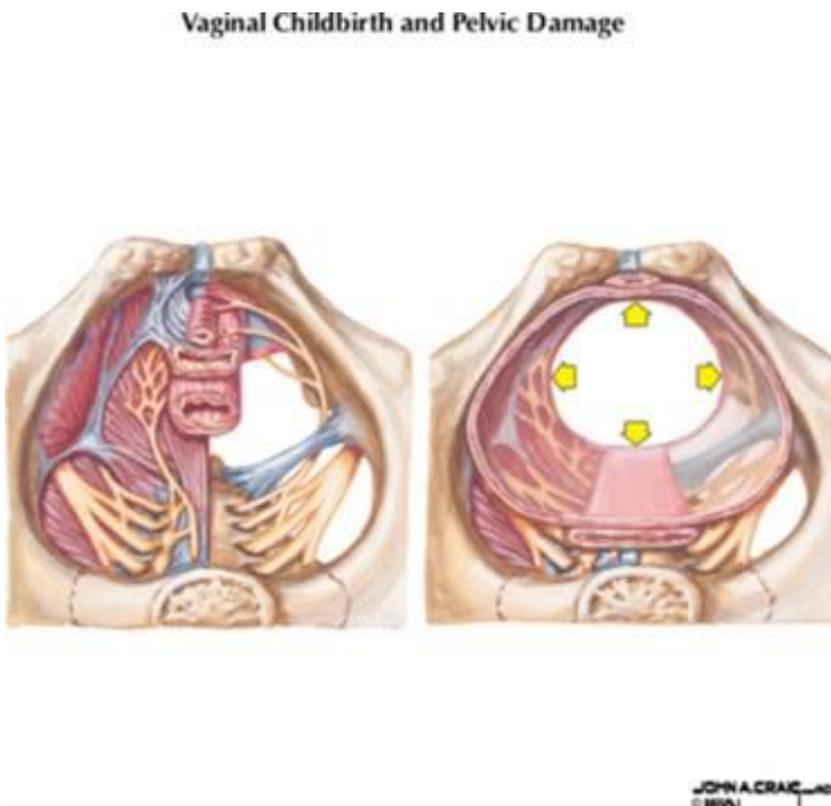

Slika 57: Urodinamske značilnosti bolnic s SUI

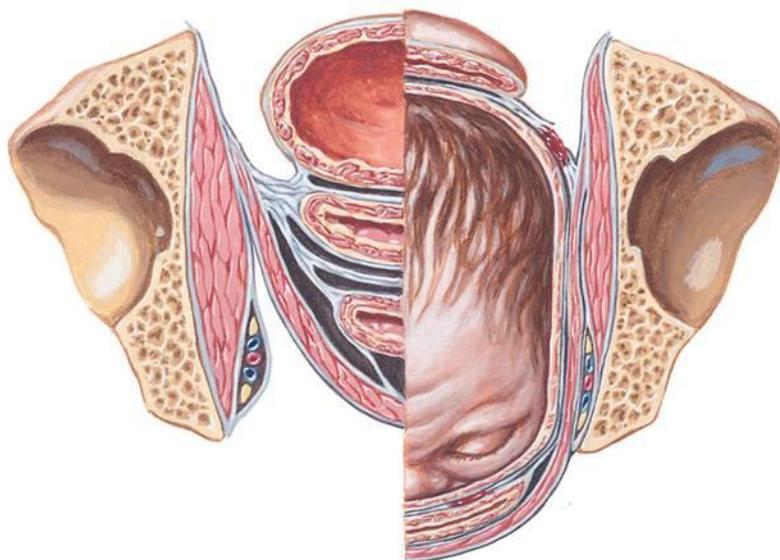
Slika 58: Slikovno-prikazne značilnosti bolnic s SUI

Vzročni dejavniki za poškodbo podpornih struktur – porod

Slika 59: Poškodba podpornih struktur – porod 1

Vaginal Childbirth and Pelvic Damage
Frontal section of pelvis

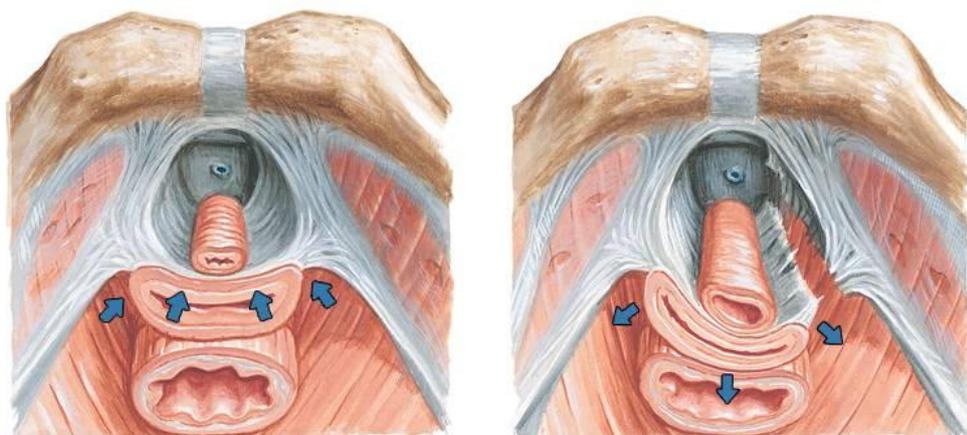
JOHN A. CRAIG, MD
© H&N

Slika 60: Poškodba podpornih struktur – porod 2

Drugi dejavniki za poškodbo podpornih struktur

- težko fizično delo
- konstitucionalni vzroki (metabolizem vezivnih tkiv)
- kronična obolenja dihal

Stress Incontinence (continued)

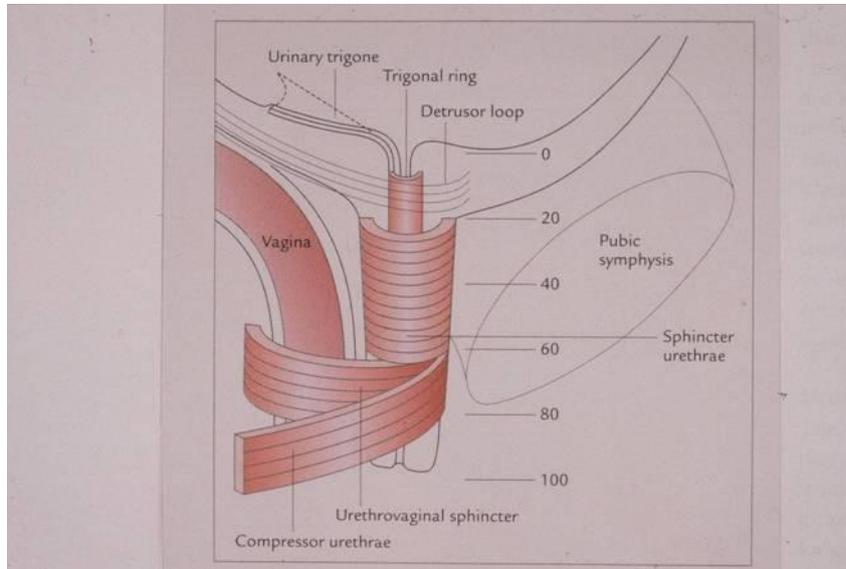

JOHN A. CRAIG MD
C. Machado
M.D.
© IGIN

Slika 61: Poškodba podpornih struktur

Vzroki za znižano sfinktersko učinkovitost uretralnega sfinktra in periuretralnih mišic

- živčno-mišična obolenja (diabetična nevropatija...)
- farmakološka sredstva (mišični relaksanti)
- operativni posegi v predelu spodnjih sečil (vaginalne plastike, operativna odstranitev ureteralne divertikule...)

Slika 62: Uretralni sfinkter in periuretralne mišice

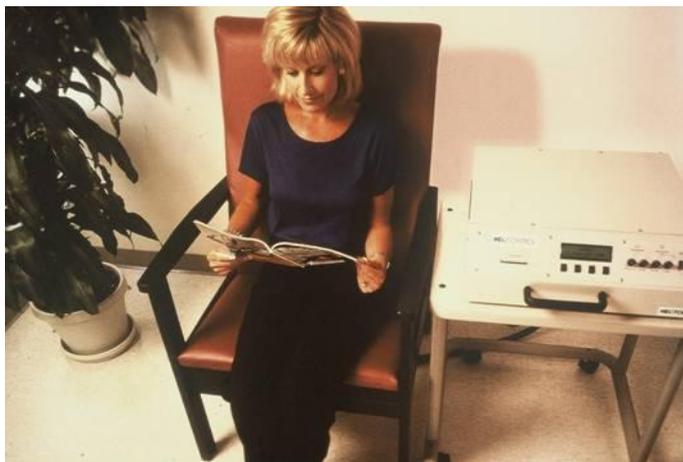
Zdravljenje stresne urinske inkontinence

- uporaba fizioterapevtskih metode
- medikamentozno zdravljenje
- operativno zdravljenje

Elektrostimulatorji

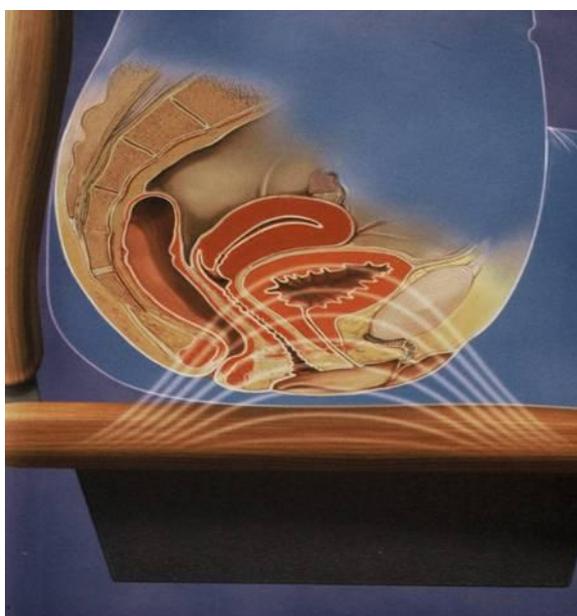
Slika 63: Elektrostimulator 1

Slika 64: Elektrostimulator 2

Slika 65: Elektrostimulator 3

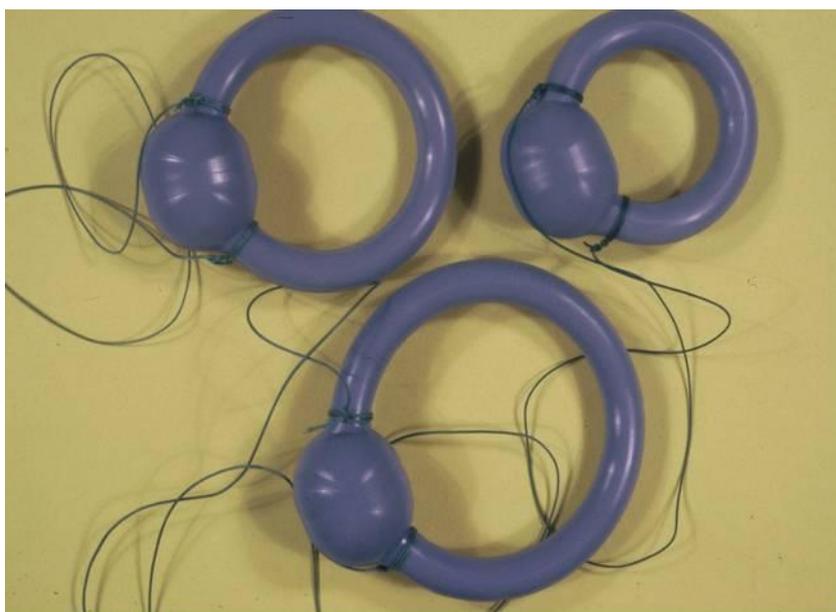

Slika 66: Elektrostimulator 4

Intravaginalni vložki

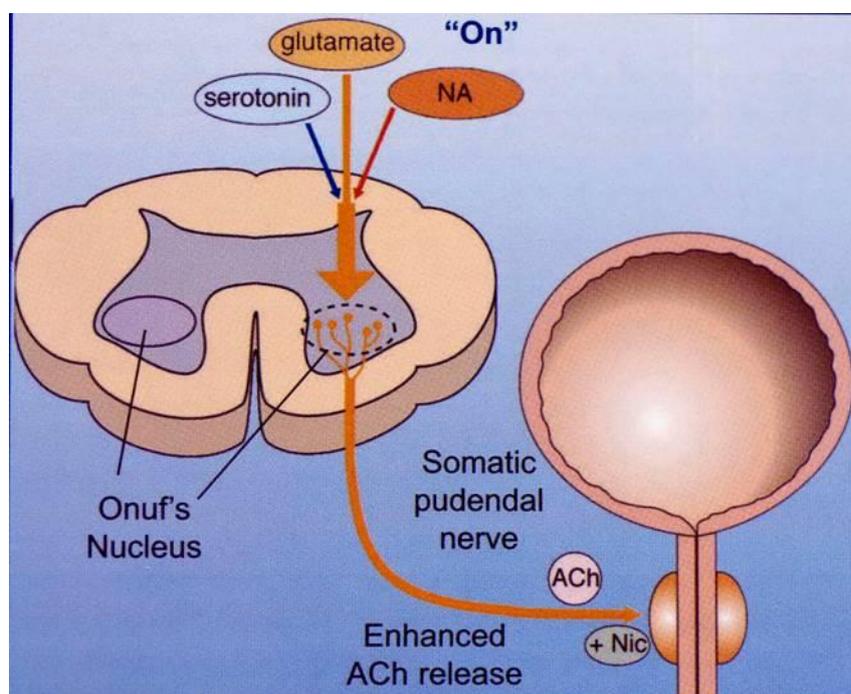
Slika 67: Intravaginalni vložki 1

Slika 68: Intravaginalni vložki 2

Medikamentozno zdravljenje stresne urinske inkontinence

- Duloxetine – zaviralec resorbcije serotonina iz sinaptične špranje v CŽS (Onufovo jedro)

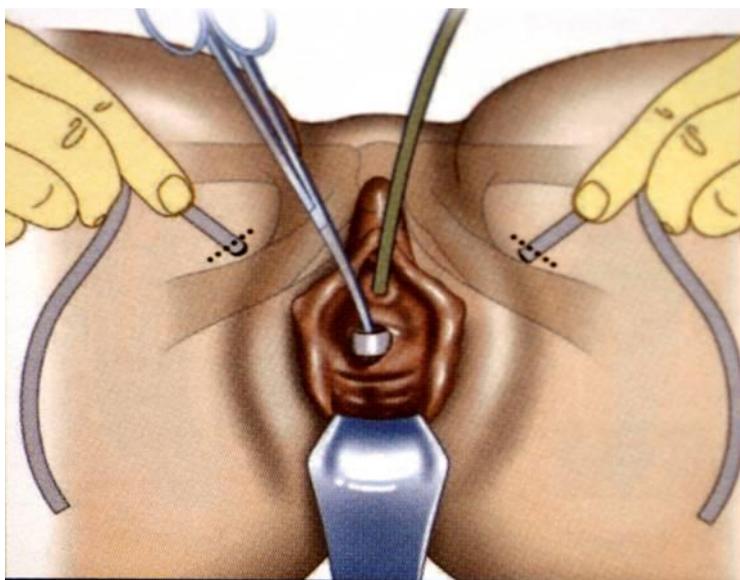
Slika 69: Delovanje Duloxetina

Operativno zdravljenje stresne urinske inkontinence

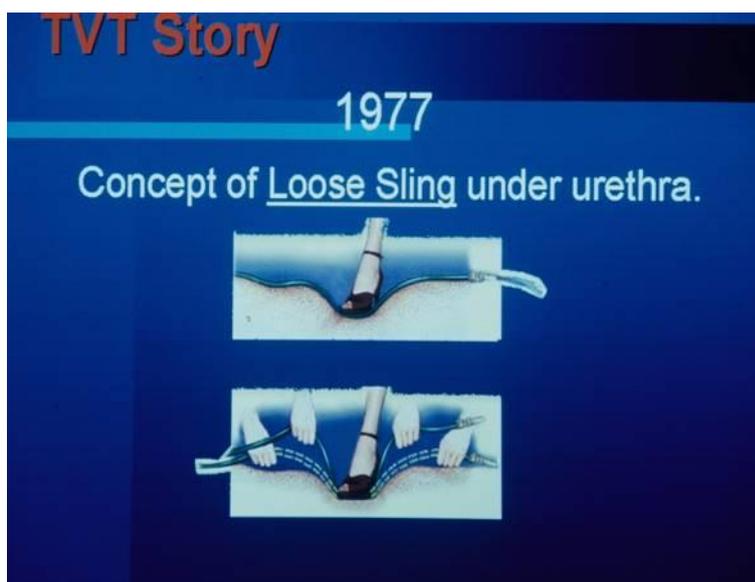
- vzpostavitev stabilne podlage sečnici
- vzpostavitev nadomestnega sfinkterskega mehanizma
- zvišanje upornosti sečnice

Vzpostavitev stabilne podlage sečnici

- kolposuspenzije
- "sling" operacije
- TVT operacije

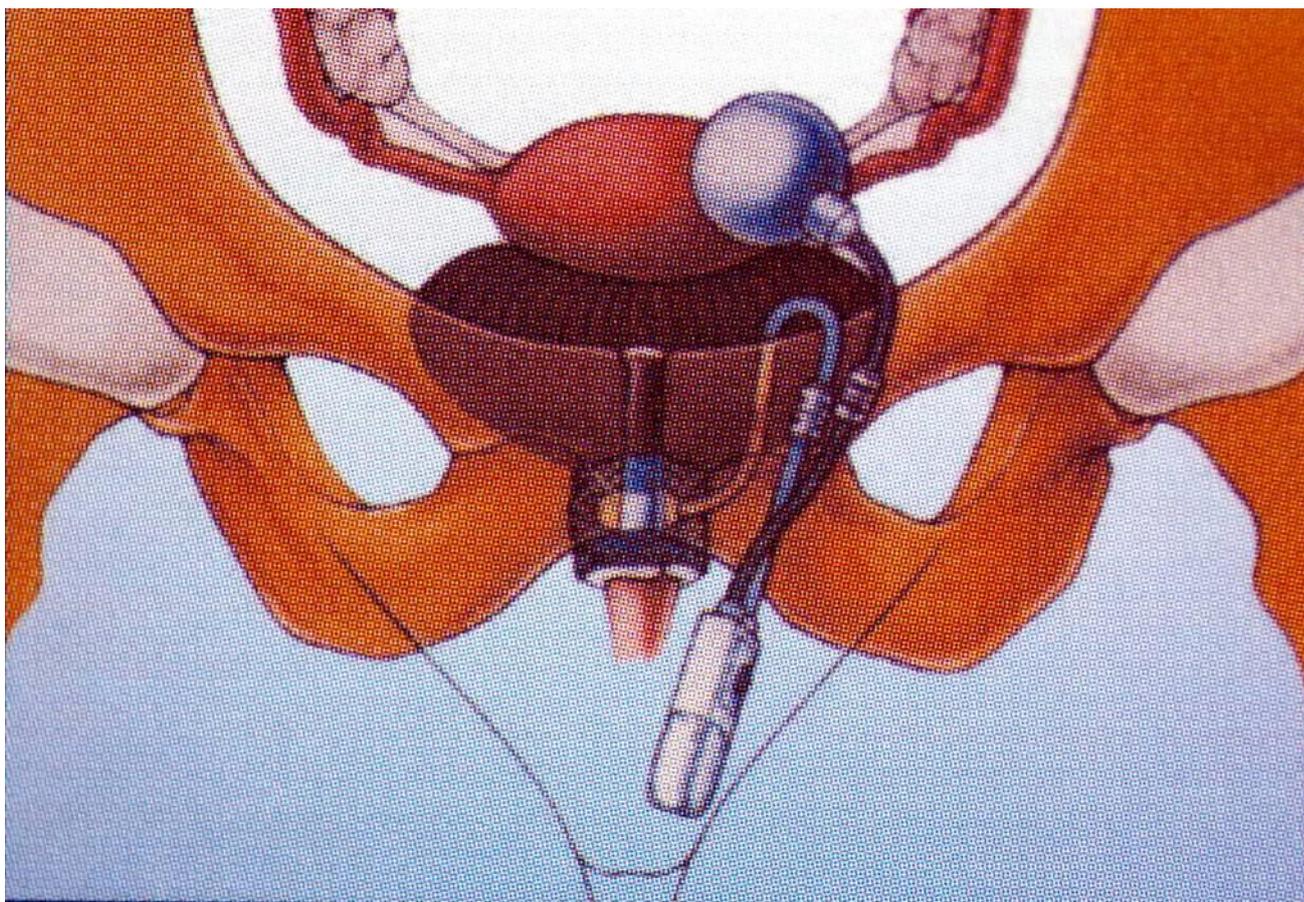

Slika 70: Kolposuspenzija

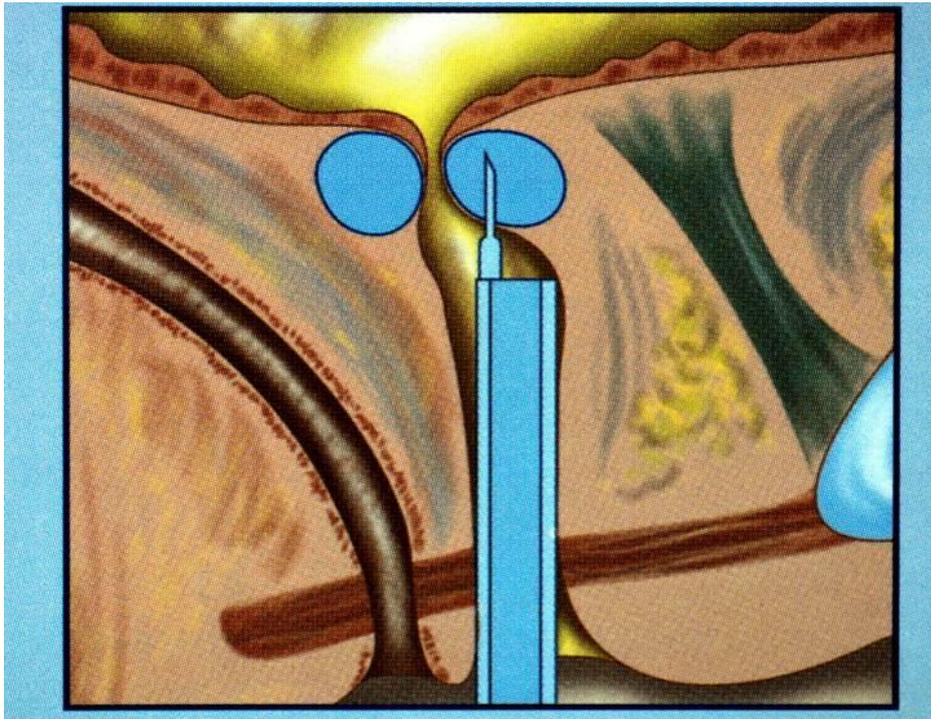
Slika 71: TVT operacija

Operativna vgraditev umetnega sfinktra

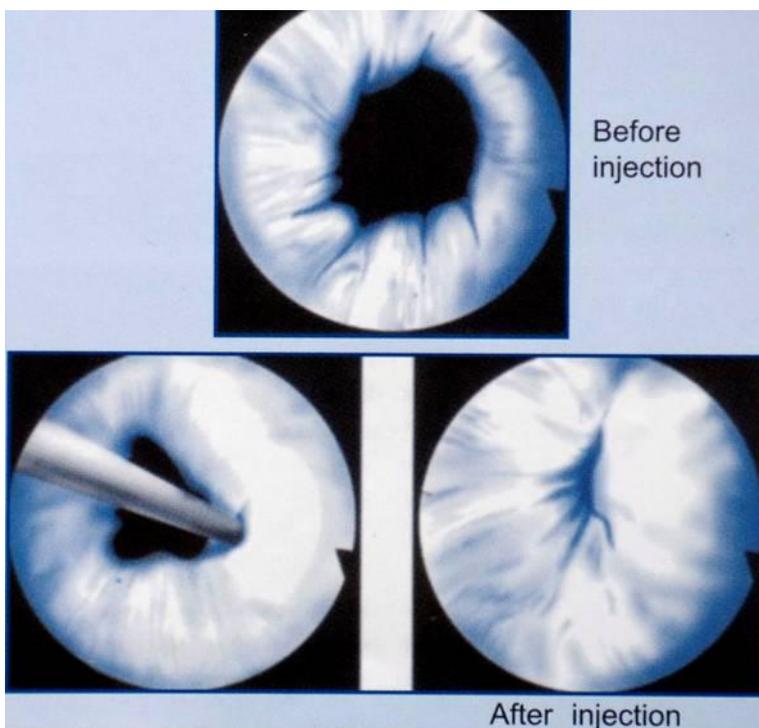

Slika 72: Vgraditev umetnega sfinktra

Periuretralno injiciranje kolagena

Slika 73: Injiciranje kolagena 1

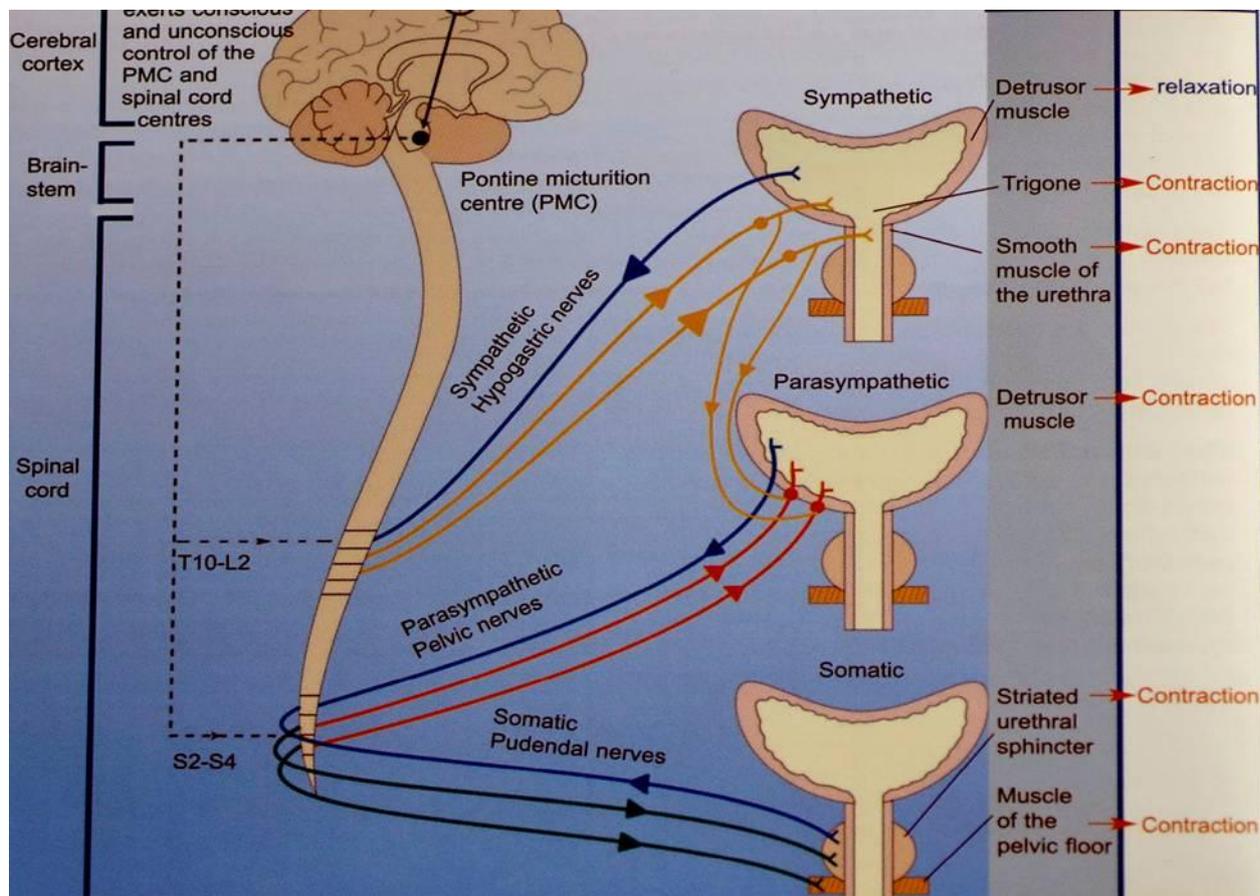

Slika 74: Injiciranje kolagena 2

Urgentna urinska inkontinenca – sindrom prekomerno aktivnega sečnega mehurja (PASM)

- glavni vzrok pri 22 % bolnic z uretralno urinsko inkontinenco
- pogostejša v pomenopavznem obdobju

Urgentna urinska inkontinenca (PASM)

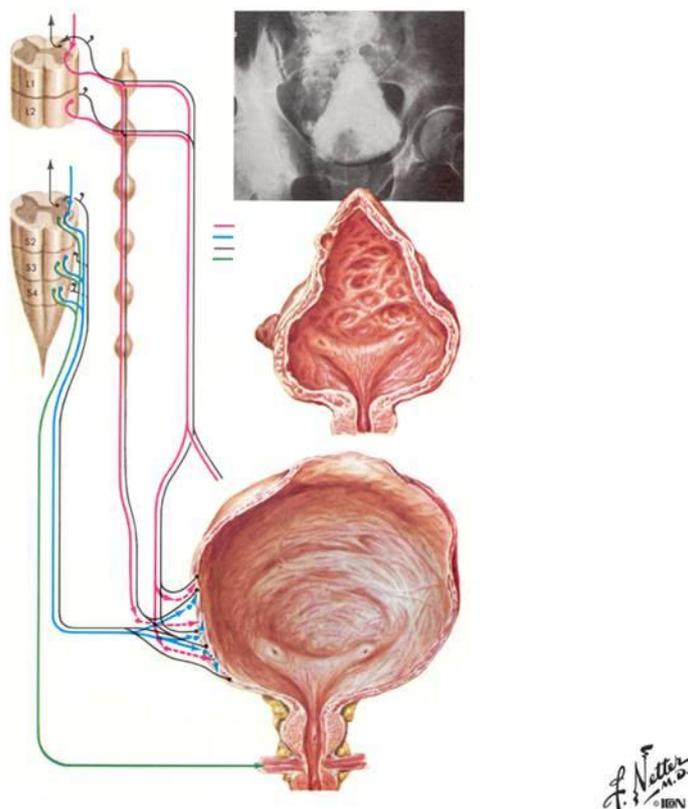

Slika 75: Urgentna urinska inkontinenca

Vzroki za nastanek urgentne urinske inkontinence (PASM)

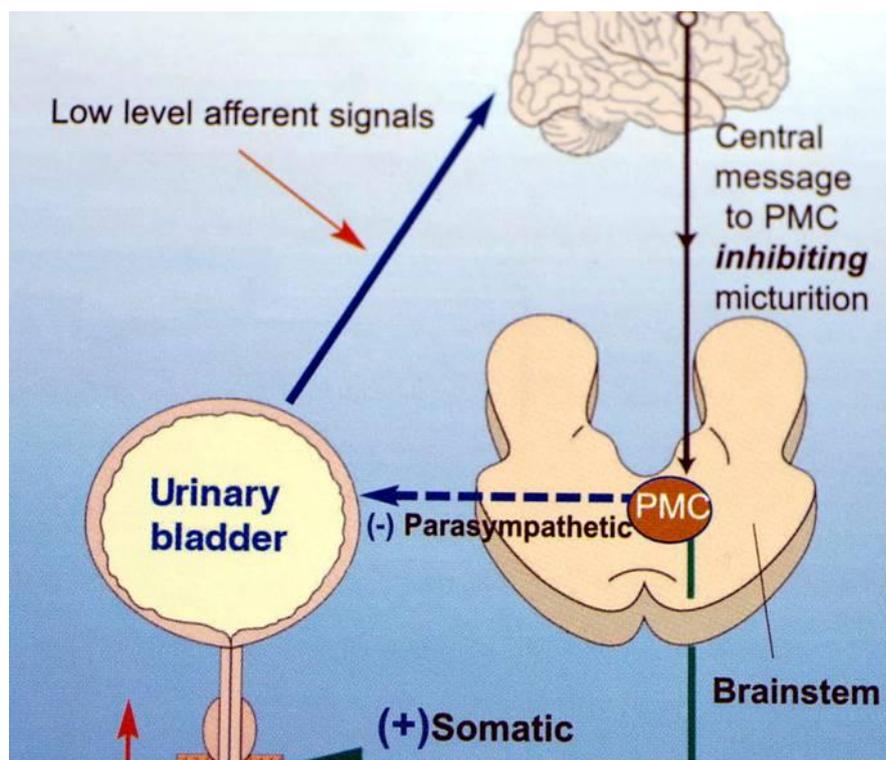
- neznan (idiopatska) prekomerna aktivnost detruzorja
- posledica uretralne obstrukcije
- nevrolška obolenja (multipla skleroza, Parkinsonova bolezen, CVI, tumorji, degenerativna obolenja...)

Neurogenic Disorders of the Urinary Bladder

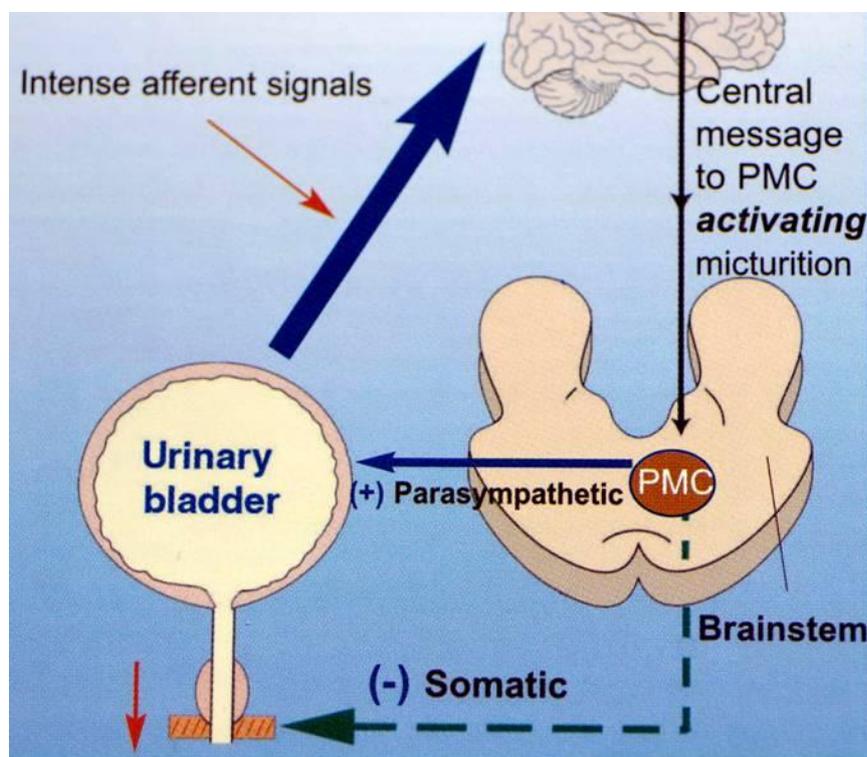

Slika 76: Nevrogene nepravilnosti sečnega mehurja

Idiopatska urgentna inkontinenca (PASM) – možni mehanizem

Slika 77: : Mehanizem idiopatske urgentne inkontinence 1

Slika 78: : Mehanizem idiopatske urgentne inkontinence 2

Klinične značilnosti bolnic z prekomerno aktivnim detruzorjem

- anamneza
  - pogosto dnevno odvajanje urina (> 8 x dnevno)
  - nočne mikcije (> 2 x)
  - nenaden imperativ po odvajanju urina
  - odvajanje manjših količin urina
  - dražeči faktor je delo s hladno vodo ali poslušanje tekoče vode...
- ginekološki klinični status
  - lahko brez posebnosti
  - pri starejših prisotni znaki atrofije rodil

Urodinamska potrditev prekomerno aktivnega sečnega mehurja

Slika 79: Urodinamska potrditev prekomerno aktivnega sečnega mehurja

Zdravljenje PASM

- uporaba fizioterapevtskih metod
- farmakološko zdravljenje
- operativno zdravljenje

Fizioterapevtsko zdravljenje PASM

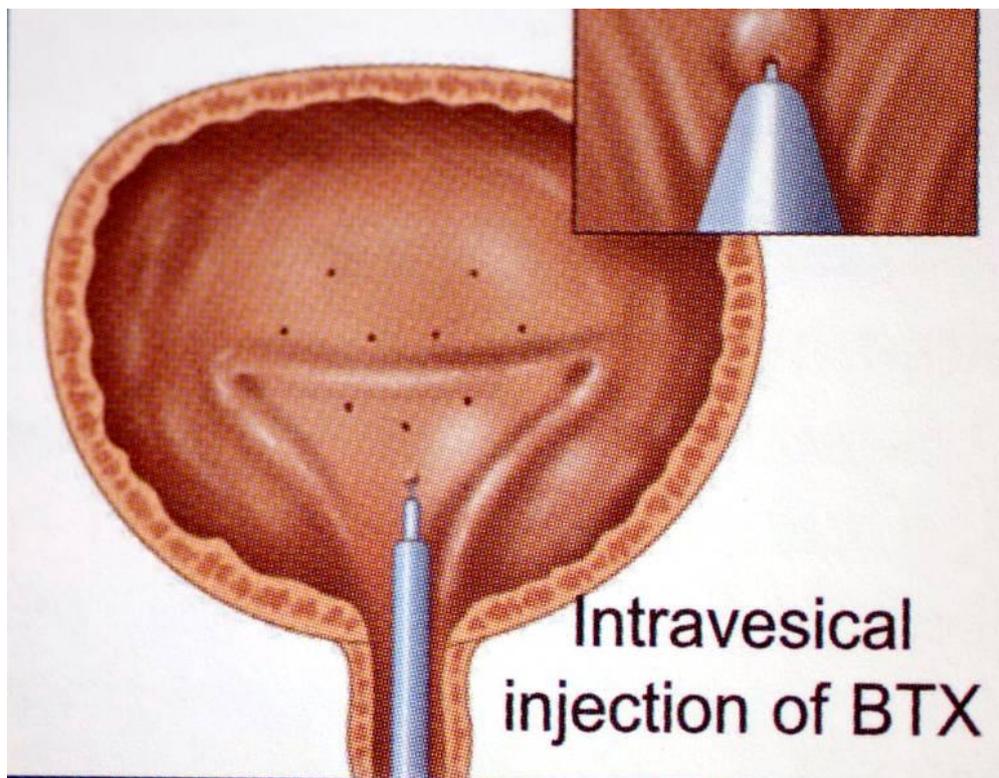
- AMFES – uporabljajo se drugačni parametri stimulacije kot pri stresni urinski inkontinenci

Slika 80: AMFES

Farmakološko zdravljenje PASM

- antiholinergiki
  - Tolterodin (Detruzitol)
  - Propiverin (Detrunorm)
  - Darifenacin (Emselex)
- injiciranje toksina Botulina

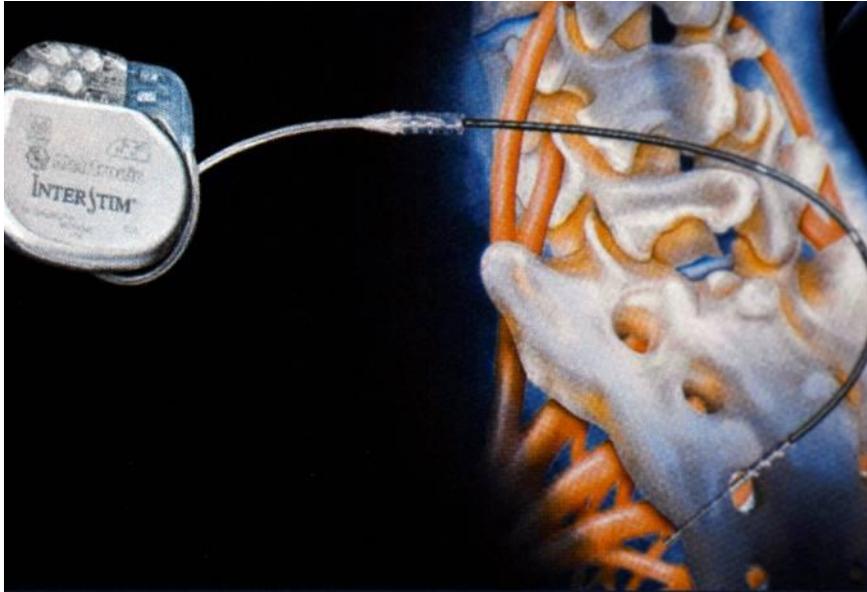

Slika 81: Injiciranje Botulina

- Dezmpresin – sintetični analog vazopresina z izrazitim antidiuretičnim učinkom

Operativno zdravljenje PASM

- sakralna živčna stimulacija – operativna vgraditev trajnega stimulatorja S3 korenine
- avgmentacije stene mehurja

Slika 82: Vgraditev trajnega stimulatorja S3 korenine

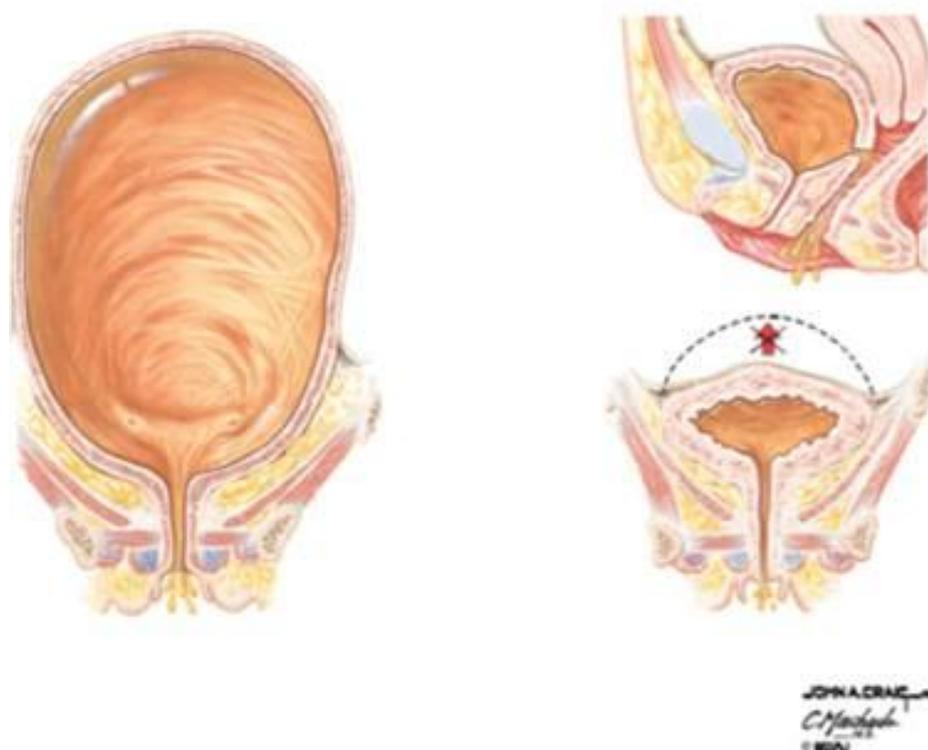
Mešana urinska inkontinenca

- pri 25 % bolnic z urinsko inkontinenco prisotni simptomi in znaki stresne in urgentne urinske inkontinence
- kombinirano zdravljenje

Druge, manj pogoste oblike urinske inkontinence

- pretočna (overflow) inkontinenca
- znižana complianca stene mehurja (posledica mielodisplazij, periferne denervacije, obsevalne terapije)
- prehodne oblike urinske inkontinence (Infekti, konstipacija, prekomerno nastajanje urina, zmedenost, atrofični uretritis...)

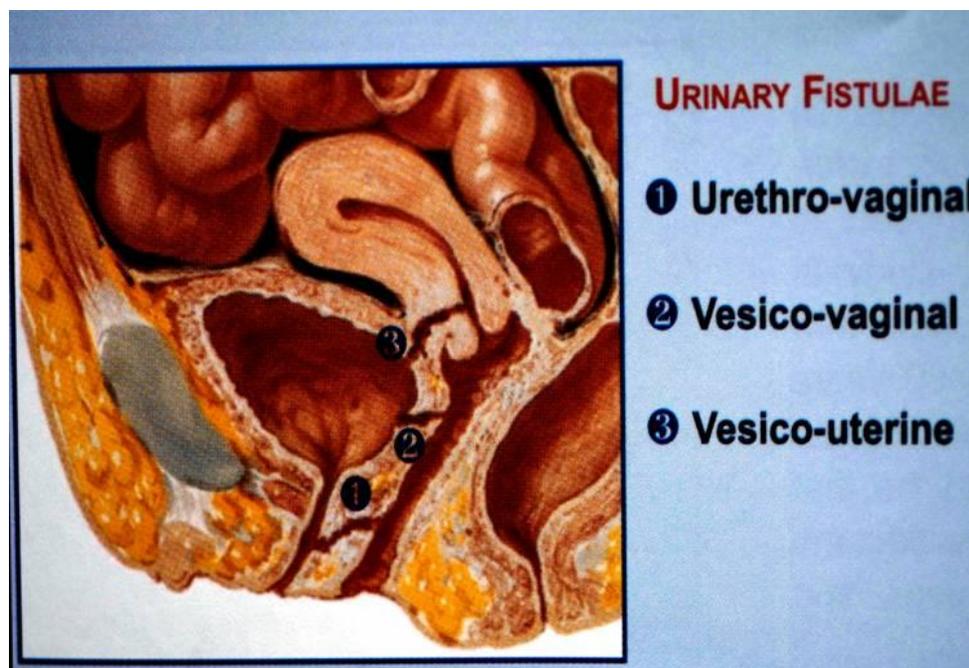
Other Types of Incontinence

Slika 83: Druge oblike urinske inkontinence

Ekstrauretralna urinska inkontinenca

- urinarne fistule
- kongenitalne anomalije (ekstrofija mehurja, ektopično potekajoči ureterji...)

Slika 84: Urinarne fistule

Zaključek

- zdravljenje urinske inkontinence ni vedno uspešno, s čimer je potrebno seznaniti bolnika že pri prvem pregledu
- metode, ki smo jih opisali, mnogokrat zgolj olajšajo simptomatiko urinske inkontinence, včasih pa z njimi sploh ne dosežemo nikakršnega napredka
- v takih primerih bolnikom pripisujemo predloge za urinsko inkontinenco, v nekaterih primerih (pretočna inkontinenca zaradi denerviranega mehurja) pa jih učimo tudi postopkov samokateterizacije, kar lajša vsakodnevne tegobe

Kazalo slik

Slika 1: Ginekološka preiskovalnica	1
Slika 2: Mizica za instrumente	2
Slika 3: Pregled v spekulih.....	3
Slika 4: Vagino-abdominalna preiskava	4
Slika 5: Kolposkop.....	6
Slika 6: Kuldocenteza.....	7
Slika 7: Histeroskop	7
Slika 8: Ginekološka preiskovalnica	8
Slika 9: MRI medeničnega dna	9
Slika 10: Spontani splav	14
Slika 11: Mola hydatidosa.....	16
Slika 12: Najpogostejša mesta zunajmaternične nosečnosti	17
Slika 13: Laparotomija pri zunajmaternični nosečnosti	17
Slika 14: Odstranjeni jajcevod	18
Slika 15: Kondilomi	24
Slika 16: Molluscum contagiosum	25
Slika 17: Herpes genitalis 1.....	26
Slika 18: Herpes genitalis 2.....	27
Slika 19: Gonoreja.....	28
Slika 20: Sifilis	28
Slika 21: Glivično vnetje.....	30
Slika 22: Trihomonožno vnetje	31
Slika 23: Atrofični vaginitis	32
Slika 24: Aterom	34
Slika 25: Bartholinijeva žleza	35
Slika 26: Fibrom vulve.....	36
Slika 27: Karcinom vulve.....	37
Slika 28: Maligni melanom	38
Slika 29: Gartnerjeve ciste	39
Slika 30: Karcinom vagine	40
Slika 31: Miomi maternice 1	41
Slika 32: Miomi maternice 2	41
Slika 33: Cervikalni polip	42
Slika 34: Cervikalni karcinom 1.....	43
Slika 35: Cervikalni karcinom 2.....	44
Slika 36: Karcinom telesa maternice.....	45
Slika 37: Sarkoma Botrioides.....	46
Slika 38: Endometriom jajčnika 1	47
Slika 39: Endometriom jajčnika 2	47
Slika 40: Cistadenom jajčnika 1	48
Slika 41: Cistadenom jajčnika 2.....	48
Slika 42: Brennerjev tumor	49
Slika 43: Stromalni tumorji 1	49
Slika 44: Stromalni tumorji 2	50
Slika 45: Teratom	50
Slika 46: Metastatski tumorji jajčnika.....	51
Slika 47: Uretralna urinska inkontinenca	53
Slika 48: Notranji sfinkterski mehanizem ženske sečnice 1	54

Slika 49: Notranji sfinkterski mehanizem ženske sečnice 2	54
Slika 50: Zunanji sfinkterski mehanizem sečnice	55
Slika 51: Zanki "A" in "B" zunanjega sfinkterskega mehanizma sečnice.....	55
Slika 52: Zanka "C"	56
Slika 53: Stresna urinska inkontinenca 1	57
Slika 54: Stresna urinska inkontinenca 2	57
Slika 55: Uhajanje urina med kašljem.....	58
Slika 56: Povečana gibljivost sprednje stene vagine med pregledom.....	59
Slika 57: Urodinamske značilnosti bolnic s SUI.....	59
Slika 58: Slikovno-prikazne značilnosti bolnic s SUI.....	60
Slika 59: Poškodba podpornih struktur – porod 1	60
Slika 60: Poškodba podpornih struktur – porod 2.....	61
Slika 61: Poškodba podpornih struktur	62
Slika 62: Uretralni sfinkter in periuretralne mišice	63
Slika 63: Elektrostimulator 1.....	64
Slika 64: Elektrostimulator 2.....	64
Slika 65: Elektrostimulator 3.....	65
Slika 66: Elektrostimulator 4.....	65
Slika 67: Intravaginalni vložki 1	66
Slika 68: Intravaginalni vložki 2	66
Slika 69: Delovanje Duloksetina	67
Slika 70: Kolposuspenzija.....	68
Slika 71: TVT operacija	68
Slika 72: Vgraditev umetnega sfinktra.....	69
Slika 73: Injiciranje kolagena 1	70
Slika 74: Injiciranje kolagena 2.....	70
Slika 75: Urgentna urinska inkontinenca	71
Slika 76: Nevrogene nepravilnosti sečnega mehurja	72
Slika 77: : Mehanizem idiopatske urgentne inkontinence 1	73
Slika 78: : Mehanizem idiopatske urgentne inkontinence 2	73
Slika 79: Urodinamska potrditev prekomerno aktivnega sečnega mehurja.....	74
Slika 80: AMFES	75
Slika 81: Injiciranje Botulina	76
Slika 82: Vgraditev trajnega stimulatorja S3 korenine	77
Slika 83: Druge oblike urinske inkontinence	78
Slika 84: Urinarne fistule	79